

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **rolnictwo**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Państwowa Akademia
Nauk Stosowanych w Chełmie**

Data przeprowadzenia wizytacji: **29 – 30 maja 2023 r.**

Warszawa, 2023

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	13
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	22
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	29
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	36
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	41
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	44
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	47
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	51
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	53
5. Załączniki:	61
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	61
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	61
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	67
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych	67

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____	73
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa _____	83
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena _____	83
Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego _	87

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: prof. dr hab. inż. Barbara Gąsiorowska, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. inż. Jacek Żarski, ekspert PKA
2. dr hab. inż. Agata Witczak, ekspert PKA
3. dr inż. Katarzyna Łyp - Wrońska, ekspert PKA ds. pracodawców
4. Paweł Zdybel, ekspert PKA ds. studenckich
5. mgr Edyta Lasota - Bełzek, sekretarz zespołu oceniającego PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku rolnictwo prowadzonym w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2022/2023. PKA po raz pierwszy ocenia jakość kształcenia na tym kierunku.

Odbita obecnie wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą zdalnej oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Raport Zespołu wizytującego opracowano po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, dokonanego przeglądu infrastruktury dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, z pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz ze studentami kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	rolnictwo	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	rolnictwo i ogrodnictwo – 75% technologia żywności i żywienia – 25 %	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	7 semestrów 210 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	960 godzin/32 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	agrobiznes, agroturystyka, mechanizacja rolnictwa, towaroznawstwo produktów i surowców rolniczych, żywienie człowieka i organizacja wypoczynku	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	inżynier	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	50	0
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	2815 godzin (bez praktyk zawodowych)	1901 godzin (bez praktyk zawodowych)
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	110 ECTS	80 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	126 – 129 ECTS	126 – 129 ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	97 ECTS	97 ECTS

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁵ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione

⁵ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione częściowo
--	-------------------------------

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Uczelnia prowadząca oceniany kierunek studiów rolnictwo - Państwowa Akademia Nauk Stosowanych (PANS) w Chełmie (do dnia 15 maja 2022 r. działająca pod nazwą Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie) została powołana na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2001 roku w sprawie utworzenia PWSZ w Chełmie. Oceniany kierunek rolnictwo jest prowadzony na Uczelni od roku akademickiego 2006/2007 na poziomie studiów pierwszego stopnia. Podstawowym celem kształcenia na kierunku jest praktyczne przygotowanie absolwentów posiadających tytuł zawodowy inżyniera. Od roku akademickiego 2019/2020 kierunek realizowany jest o profilu praktycznym. Jednostką organizacyjną wiodącą stanowi Katedra Agronomii, wchodząca w skład Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka i Rolnictwie PANS w Chełmie. Aktualnie studia prowadzone są tylko w formie stacjonarnej.

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku rolnictwo, jednym z najstarszych i najbardziej ugruntowanych w krajowym systemie szkolnictwa wyższego, uwzględnia prowadzenie studiów o profilu praktycznym. Podstawowym celem studiów pierwszego stopnia jest wykształcenie inżyniera - specjalisty w zakresie technologii produkcji rolniczej, zwłaszcza roślinnej, posiadającego praktyczne przygotowanie do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa rolnego, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, poszanowaniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego oraz rozwojem społeczności wiejskich. Absolwenta wyróżnia także posiadanie poszerzonej wiedzy biologiczno-chemicznej i ekologicznej, znajomość ekonomiki, organizacji i zarządzania produkcją rolniczą oraz funkcjonowania infrastruktury rolniczej. Osiągnięcie celu kształcenia umożliwia absolwentom nie tylko prowadzenie gospodarstwa rolnego, ale również podjęcie pracy w szeroko pojętym otoczeniu rolnictwa, w tym w administracji rządowej i samorządowej związanej z rolnictwem, doradztwie rolniczym, przedsiębiorstwach zajmujących się skupem i obrotem produktów rolniczych.

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku rolnictwo są zgodne z misją i strategią rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej (obecnie PANS) w Chełmie na lata 2019-2025, określonymi w Uchwale Senatu PWSZ w Chełmie Nr 1/CXXXVI/2019 z dnia 15 października 2019 r. oraz polityką jakości, sprecyzowaną w zarządzeniu rektora z dnia 30 września 2019 r. Bezpośrednio świadczy o tym zasadniczy zapis w misji i strategii Uczelni dotyczący potrzeby kształcenia specjalistycznego w celu rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Chełma, regionu lubelskiego i kraju, zdobywania i rozpowszechniania nowoczesnej wiedzy opartej na najnowszych osiągnięciach nauki zarówno polskiej, jak i światowej, kształcenia studentów oraz organizowania im możliwości osobistego rozwoju, a także działania w różnych dziedzinach aktywności związanych z wszechstronnym rozwojem człowieka i społeczeństwa. Kształtowanie polityki jakości stanowi podstawowy cel strategiczny działania i rozwoju Uczelni. Celem polityki jakości jest zapewnienie studentom możliwie najlepszych warunków

kształcenia, zwiększających ich szanse na rynku pracy, a także podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności Uczelni na rynku edukacyjnym.

Koncepcja i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinie naukowej rolnictwo i ogrodnictwo, którą PANS w Chełmie określiła jako wiodącą dla ocenianego kierunku, przyporządkowując do niej 75% punktów ECTS. Określenie rolnictwa i ogrodnictwa jako dyscypliny wiodącej jest w pełni właściwe z punktu widzenia nazwy i charakteru kierunku, a przede wszystkim realizowanych treści programowych. Dyscyplina rolnictwo i ogrodnictwo, stanowi część dziedziny nauk rolniczych, której działalność badawcza i zastosowania praktyczne nastawione są przede wszystkim na optymalizację technologii produkcji rolniczej, produkcji roślinnej w różnych systemach gospodarowania, postęp hodowlany roślin uprawnych, dążenie do pozyskiwania produktów roślinnych najwyższej jakości, przemiany społeczno-gospodarcze sektora rolniczego i obszarów wiejskich. Przyporządkowanie kierunku do tej dyscypliny jest zgodne z celami i koncepcją kształcenia oraz sylwetką absolwenta. Niewłaściwe jest natomiast przyporządkowanie ocenianego kierunku rolnictwo do dyscypliny naukowej technologia żywności i żywienia, do której odniesiono 25% punktów ECTS. Przyporządkowanie to nie jest zgodne ze stanem faktycznym, bowiem ani efekty uczenia się ani treści programowe nie odzwierciedlają takiego merytorycznego oraz ilościowego udziału. Do dyscypliny technologia żywności i żywienia nawiązują zagadnienia realizowane w ramach dwóch, spośród pięciu oferowanych w programie studiów specjalności: żywienie człowieka i organizacja wypoczynku oraz w znacznie mniejszym zakresie - towaroznawstwo produktów i surowców rolniczych. Jednak treści tych nie ma w programie obowiązkowym dla kierunku przez co nie są, ani też nie mogą być zrealizowane i osiągnięte w formie efektów uczenia się przez wszystkich studiujących. Przypisanie kierunku do dyscypliny naukowej technologia żywności i żywienia wskazuje zatem na niespójność koncepcji kształcenia.

Koncepcja i cele kształcenia ocenianego kierunku uwzględniają postęp w obszarach działalności gospodarczej i zawodowej, związanej z rolnictwem. Uczelnia dąży do przekazywania studentom aktualnych osiągnięć w nauce i praktyce rolniczej, stosowane są nowoczesne metody i narzędzia dydaktyczne. Nowoczesne treści programowe wprowadzane są dzięki dorobkowi naukowemu przedstawicieli kadry naukowej, np. w zakresie towaroznawstwa środków do produkcji rolniczej studenci zapoznają się z rodzajem, aplikacją i zasadnością stosowania biostymulatorów naturalnych i syntetycznych jako środków wspierających produkcję roślinną, szczególnie w przypadku wystąpienia czynników stresowych abiotycznych i biotycznych, w zakresie agrofizyki z nowoczesnymi systemami monitorowania fizycznych właściwości gleb, sekwestracji dwutlenku węgla oraz relacji pomiędzy zmianami klimatu i rolnictwem, na zajęciach z chemii rolnej - z metodami wyznaczania dawek wapna i liczb granicznych mikroelementów na podstawie najnowszych zaleceń, dokonywania oznaczania P, K, Mg, S, Ca, B, Mn, Fe, Zn, Cu metodą Mehlich-3, prowadzenia badań z wykorzystaniem technik ICP dostępnych w Centrum Studiów Inżynierskich PANS w Chełmie, w zakresie ogólnej uprawy roli i roślin – z zagadnieniami nowoczesnych metod i technik uprawy, nawożenia i ochrony roślin. Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają wiedzę i doświadczenie praktyczne kadry, wynikające z jej doświadczenia zawodowego zdobywanego w przedsiębiorstwach rolnych i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instytucjach powiązanych z rolnictwem. Dużą rolę w zapewnianiu studentom znajomości postępu w sektorze rolniczym odgrywają także zagraniczne wyjazdy naukowe i wizyty studyjne nauczycieli akademickich, które umożliwiają poszerzenie zagadnień realizowanych na zajęciach o doświadczenia edukacyjne w innych krajach. W procesie kształcenia dużą wagę przykładana się do wyposażenia studentów w wiedzę i umiejętności z zakresu nowoczesnych technologii stosowanych w produkcji rolniczej. W miarę możliwości uwzględniane są nowe trendy w obszarze rolnictwa, a także najnowsze

wyniki badań naukowych. Od 2017 r. corocznie organizowane było przez Uczelnię seminarium naukowe „Nauka i praktyka – rolnictwo różne spojrzenia”, które od 2020 r. jest organizowane jako konferencja naukowa we współpracy z IUNG-PIB w Puławach.

Koncepcja i cele kształcenia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy w branży rolniczej. Uczelnia funkcjonuje i kształci absolwentów głównie na potrzeby regionalnego rynku pracy, obejmującego województwo lubelskie. Pragnie zachowywać pozycję nowoczesnego ośrodka wyższego kształcenia zawodowego we wschodniej Polsce, zgodnie z rolniczą specyfiką regionu lubelskiego, dążąc do integracji społeczności przy wschodniej granicy Unii Europejskiej. Kształcenie na ocenianym kierunku jest dobrze osadzone w rolniczym regionie lubelskim, a jego doskonalenie i rozwój są zorientowane na potrzeby regionalnej i lokalnej gospodarki rolnej.

Koncepcja i cele kształcenia zostały określone i są doskonalone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Koncepcję kształcenia na profilu praktycznym konsultowano z kadrą dydaktyczną realizującą zajęcia na kierunku, studentami ostatnich lat studiów, samorządem studenckim. Przy opracowywaniu treści wybranych przedmiotów udział brali pracownicy Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka i Rolnictwie oraz Katedry Rolnictwa. Jako interesariusze zewnętrzni program studiów pozytywnie zaopiniowali lokalni przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, m.in. współpracujące gospodarstwa rolne oraz Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Ponadto Biuro Karier PANS w Chełmie pozyskuje informacje od pracodawców zatrudniających absolwentów PANS w Chełmie w zakresie ich przygotowania do potrzeb rynku pracy. Informacje te są przekazywane Komisji ds. zapewnienia jakości kształcenia na kierunku rolnictwo. Interesariusze rekomendowali m.in. zwiększenie liczby godzin praktyk, co zostało wprowadzone od roku akademickiego 2019/2020. Przy Katedrze Rolnictwa została powołana Kierunkowa Rada Interesariuszy Zewnętrznych, a jej celem jest m.in. opiniowanie programu studiów i wnioskowanie o wprowadzenie zmian w programie w celu dostosowania go do zmieniających się potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Z kolei na wniosek studentów wprowadzono do programu zajęcia do wyboru *zwierzęta a szkody w rolnictwie, technologia zbioru i obróbki pozbiorowej roślin przemysłowych i zielarskich oraz zarządzanie integrowaną produkcją*, a na wniosek nauczycieli akademickich usunięto z programu zajęcia *logistyka i transport, podstawy automatyki i agrorobotyka oraz logistyka w przedsiębiorstwie rolniczym*.

Koncepcja i cele kształcenia ocenianego kierunku nie uwzględniają nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Metody te mają jedynie charakter wspomagający proces nauczania. Były z powodzeniem stosowane podczas pandemii. W ramach korzystania z platformy każdy student i nauczyciel akademicki PANS w Chełmie posiada utworzone imienne konto, a wszyscy studenci są zapoznawani z funkcjonowaniem platformy w ramach zajęć z *technologii informacyjnych*.

Aktualnie obowiązujące kierunkowe efekty uczenia się dla ocenianego kierunku studiów rolnictwo zostały przyjęte uchwałą Nr 7/CLXII/2022 Senatu Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie z dnia 28 września 2022 r. w sprawie programów studiów. Opis zakładanych efektów uczenia sporządzono w formie tabelarycznej, są one identyczne dla obu form realizacji studiów – realizowanej stacjonarnej i pozostającej od kilku lat jedynie w ofercie dydaktycznej, formy niestacjonarnej. Dla studiów pierwszego stopnia ocenianego kierunku studiów sformułowano, używając zalecanych czasowników, ogółem aż 51 kierunkowych efektów uczenia się. 20 z nich dotyczy wiedzy (zna i

rozumie), 22 umiejętności (potrafi), a 9 kompetencji społecznych (jest gotów do). Duża liczba sformułowanych efektów sprawia, iż niektóre z nich są bardzo szczegółowe, odnosząc się do wybranych, pojedynczych zajęć (np. efekt W06: ma wiedzę z zakresu metod ochrony roślin, W11: ma podstawową wiedzę z zakresu hodowli roślin i nasiennictwa). Z drugiej strony występują też efekty, grupujące różne zajęcia dotyczące nawet odmiennych dziedzin nauki (np. efekt W01: posiada podstawową wiedzę z zakresu botaniki, zoologii, genetyki i hodowli, chemii i biochemii, fizjologii roślin i mikrobiologii, ekonomii i statystyki matematycznej oraz technologii informacyjnych). Ocena merytoryczna treści kierunkowych efektów uczenia się pozwala jednak stwierdzić ich ogólną, merytoryczną zgodność z koncepcją i celami kształcenia na kierunku rolnictwo oraz z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo, do której kierunek jest przyporządkowany w 75%. Wykazują również zgodność z praktycznym profilem studiów, uwzględniając aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej w rolnictwie oraz oczekiwania zawodowego rynku pracy w szeroko pojętej branży rolniczej. Efekty uczenia się nie odnoszą się natomiast do aktualnego stanu wiedzy i jej zastosowań w zakresie dyscypliny technologia żywności i żywienia, do której oceniany kierunek przyporządkowano w 25%. Do dyscypliny tej nawiązują zaledwie 3-4 efekty uczenia się i to tylko w części (np. Efekt W09: ma wiedzę z zakresu uprawy roślin i możliwości ich przechowywania i wykorzystania surowca rolniczego, W17: ma podstawową wiedzę rolniczą w powiązaniu z towaroznawstwem produktów i surowców rolniczych w tym przeznaczonych na cele konsumpcyjne, U16: potrafi dobrać metodę i warunki przechowywania do poszczególnych surowców, produktów rolniczych i artykułów rolno-spożywczych oraz umie dobierać rodzaj opakowania do danego produktu). Zastrzeżenia budzi także pełna zgodność kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy z wymogami 6. poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji. Według charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 PRK, student zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej właściwej dla programu studiów. Tymczasem efekty uczenia się dla ocenianego kierunku odnoszą się głównie do posiadania i rozumienia wiedzy podstawowej, np. W03: ma podstawową wiedzę z zakresu właściwości gleb, W05: posiada podstawową wiedzę z zakresu mechanizacji procesów produkcji roślinnej i zwierzęcej, W11: ma podstawową wiedzę z zakresu hodowli roślin i nasiennictwa, W13: ma podstawową wiedzę z zakresu technicznych rozwiązań w rolnictwie, W16: ma podstawową wiedzę w zakresie funkcjonowania Wspólnej Polityki Rolnej itp. Osiągnięcie efektów uczenia się na studiach pierwszego stopnia uczenia się pozwala studiującym w PANS w Chełmie na zdobycie wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych, dotyczących chemicznych, biologicznych, ekologicznych i środowiskowych podstaw rolnictwa, szczegółowych technologii produkcji rolniczej roślinnej i zwierzęcej, a także zapewnia znajomość ekonomiki, organizacji i zarządzania produkcją rolniczą i gospodarstwem rolnym. Studiujący poznają zasady tworzenia i rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości w rolnictwie i jego otoczeniu oraz funkcjonowanie struktury agrobiznesu. Efekty uczenia się obejmują również wiedzę związaną ze znaczeniem środowiska przyrodniczego i jego zagrożeniami wynikającymi z działalności rolniczej oraz z problemami funkcjonowania i rozwoju obszarów wiejskich i kształtowania krajobrazu rolniczego. Większość efektów uczenia się w zakresie wiedzy odzwierciedla podstawowy cel kształcenia na ocenianym kierunku – poznanie zasad produkcji rolniczej i zwierzęcej z uwzględnieniem i umiejętnością zastosowania nowoczesnych technik, technologii, urządzeń i narzędzi. W zbiorze kierunkowych efektów uczenia się uwzględniono pełen zakres efektów dla studiów umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich. W kierunkowych efektach uczenia się służących zdobywaniu kompetencji inżynierskich w zakresie wiedzy, uwzględniono zagadnienia związane z mechanizacją produkcji roślinnej i zwierzęcej, automatyzacją procesów

produkcyjnych, problematyką postępu technologicznego w rolnictwie. Możliwość realizacji zadań inżynierskich związana jest również z uzyskaniem efektów uczenia się w zakresie zasad tworzenia i rozwoju zawodowego i form indywidualnej przedsiębiorczości. Osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie umiejętności praktycznych, prowadzące do uzyskania kompetencji zawodu rolnika, w tym kompetencji inżynierskich, dotyczy m.in. umiejętności wykonywania obliczeń, wykorzystywania technik laboratoryjnych, wykonywania analiz jakościowych i ilościowych, stosowania rachunku ekonomicznego, stosowania statystyki matematycznej, analizy i interpretacji danych pochodzących z różnych źródeł, projektowania technologii uprawy roślin i chowu zwierząt, wykorzystania technologii informatycznych w pozyskiwaniu i przetwarzaniu informacji. Dobrze pod względem merytorycznym jest przygotowany opis efektów uczenia się dotyczących kompetencji społecznych. Absolwent kierunku rolnictwo PANS w Chełmie jest gotów do doksztalcania się i samodoskonalenia, pracy indywidualnej i zespołowej, aktywności zawodowej i społecznej, współpracy z organami administracji rządowej i samorządowej, rozpoznania zagrożeń wynikających z prowadzonej działalności rolniczej i stosowania środków produkcji oraz poczucia odpowiedzialności za jakość produktów rolnych, stan środowiska przyrodniczego, dobrostan zwierząt i bioróżnorodność. Efekty uczenia się, sformułowane dla studiów pierwszego stopnia, umożliwiają studiującym doskonalenie umiejętności posługiwania się podstawowym słownictwem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz specjalistycznym z zakresu nauk rolniczych. Kierunkowe efekty uczenia się sformułowane na studiach pierwszego stopnia odniesiono do właściwego poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z uwzględnieniem charakterystyk uniwersalnych pierwszego stopnia oraz charakterystyk drugiego stopnia, typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych na poziomie 6 PRK w ramach systemu szkolnictwa wyższego. Ponadto zgodnie z tytułem zawodowym nadawanym absolwentom, osiągnięcie efektów uczenia się umożliwi uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, dotyczących wiedzy i umiejętności. Efekty uczenia się pozwalające na osiągnięcie kompetencji inżynierskich dotyczą, jak wspomniano wcześniej, poznania metod i systemów, technik i technologii, maszyn i systemów technicznych, metod statystycznych i narzędzi informatycznych, stosowanych w rolnictwie oraz umiejętności praktycznego wykorzystywania powyższej wiedzy w działalności zawodowej w branży rolniczej. Kierunkowe efekty uczenia się są sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji stopnia ich osiągnięcia przez studiujących.

Podstawową nieprawidłowością opisu efektów uczenia się na ocenianym kierunku jest stwierdzenie w zbyt wielu przypadkach brak sformułowania efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć. Efekty dla tych zajęć stanowią całkowite lub częściowe powielenie opisu efektów kierunkowych (np. *zoologia, chemia, agrofizyka, agrometeorologia, agroekologia, gleboznawstwo, statystyka matematyczna, ogólna uprawa roli i roślin, praktyki zawodowe, entomologia, szczegółowa uprawa roślin*). Uczelnia sformułowała natomiast efekty uczenia się dla poszczególnych specjalności. Zmniejsza to czytelność opisu, bowiem efekty specjalnościowe odniesiono do efektów kierunkowych, a w niektórych przypadkach zastępują one efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć. Formułowanie efektów specjalnościowych nie jest rozwiązaniem właściwym.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1⁶

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku rolnictwo, prowadzonym w odpowiedzi na potrzebę kształcenia specjalistycznego w celu rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Chełma, regionu lubelskiego i kraju, są zgodne z misją i strategią rozwoju Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie na lata 2019-2025, określonymi w Uchwale Senatu oraz polityką jakości. Koncepcja i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinie naukowej rolnictwo i ogrodnictwo, którą PANS w Chełmie określiła jako wiodącą dla ocenianego kierunku, przyporządkowując do niej 75% punktów ECTS. Koncepcja i cele kształcenia ocenianego kierunku uwzględniają postęp w obszarach działalności gospodarczej i zawodowej, związanej z rolnictwem. Nowoczesne treści programowe wprowadzane są dzięki dorobkowi naukowemu i praktycznemu przedstawicieli kadry naukowej. Sprzyja temu także organizacja corocznych konferencji naukowych „Nauka i praktyka – rolnictwo różne spojrzenia”. Koncepcja i cele kształcenia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy w branży rolniczej. Uczelnia funkcjonuje i kształci absolwentów głównie na potrzeby regionalnego rynku pracy, obejmującego województwo lubelskie. Koncepcja i cele kształcenia zostały określone i są doskonalone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w tym m.in. współpracującymi gospodarstwami rolnymi oraz Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - PIB w Puławach.

Niezgodne ze stanem faktycznym jest przyporządkowanie ocenianego kierunku rolnictwo do dyscypliny naukowej technologia żywności i żywienia, do której odniesiono 25% punktów ECTS. Do dyscypliny technologia żywności i żywienia nawiązują jedynie zagadnienia realizowane w ramach dwóch spośród pięciu oferowanych w programie studiów specjalności.

Opis efektów uczenia się na ocenianym kierunku nie jest właściwy. Brakuje opisu specyficznych efektów uczenia się dla wielu zajęć, a aktualnie sformułowane dla zajęć stanowią powielenie treści efektów kierunkowych. Niewłaściwym rozwiązaniem jest sformułowanie efektów specjalnościowych. Część efektów kierunkowych jest sformułowana zbyt szczegółowo, a część zbyt ogólnie. Ponadto nie wszystkie efekty kierunkowe są sformułowane w pełni zgodnie z 6 poziomem PRK

.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

⁶W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

1. Zaleca się przygotowanie nowego opisu efektów uczenia się na ocenianym kierunku. Należy sformułować efekty specyficzne dla wszystkich zajęć i odnieść je do kierunkowych efektów uczenia się. Z kolei efekty kierunkowe należy sformułować w pełni zgodnie z 6 poziomem PRK, aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w dyscyplinach naukowych, do których oceniany kierunek rolnictwo jest przyporządkowany, zapewniając możliwość ich osiągnięcia przez wszystkich studiujących na ocenianym kierunku.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe obligatoryjne dla wszystkich studentów realizowane w ramach ocenianego kierunku rolnictwo wynikają z opisu efektów uczenia się. Uwzględniają aktualny stan wiedzy i jej zastosowania praktyczne w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, do której kierunek został przyporządkowany przez Uczelnię w 75%. Ponadto treści programowe odzwierciedlają normy, zasady i aktualne uwarunkowania praktyczne obowiązujące w działalności gospodarczej i zawodowej w rolnictwie ze szczególnym ukierunkowaniem na produkcję surowców i produktów roślinnych oraz właściwe dla zawodowego rynku pracy w szeroko pojętej branży rolniczej. Dobór treści programowych kierunkowych, w tym treści związanych z praktycznymi aspektami rolnictwa oraz w zakresie znajomości języków obcych na kierunku rolnictwo odpowiada celom i koncepcji kształcenia, jest zgodny z zakładaną sylwetką absolwenta. Treści programowe na ocenionym kierunku są bardzo szerokie, obejmując zagadnienia kierunkowe i specjalnościowe. Zajęcia kierunkowe realizowane są na czterech pierwszych semestrach (część wspólna dla wszystkich studentów), obejmują także niektóre zajęcia realizowane na semestrach 5-7 jako obligatoryjne. Treści specjalnościowe są realizowane na semestrach 5-7 w ramach jednego do wyboru, spośród pięciu oferowanych modułów. Moduły specjalnościowe zawierają często treści powtarzające się na kilku specjalnościach, jednak zasadniczo cechuje je wyraźny profil i zarysowana odrębność. Moduły specjalnościowe w ramach ocenianego kierunku rolnictwo są następujące: agrobiznes, agroturystyka, towaroznawstwo produktów i surowców rolniczych, mechanizacja rolnictwa, żywienie człowieka i organizacja wypoczynku. Zakres bardzo różnych treści programowych specjalnościowych jest bardzo szeroki i zasadniczo zgodny z profilem specjalności. Jednak mimo dużych walorów merytorycznych taka konstrukcja programu studiów przyczynia się także do uchybień formalnych. Po pierwsze zagadnienia dotyczące dyscypliny naukowej technologia żywności i żywienia są realizowane tylko w ramach bloku specjalnościowego, co wyklucza możliwość przyporządkowania kierunkowych efektów uczenia się i kierunkowych treści programowych do tej dyscypliny naukowej. Po drugie treści programowe kierunkowe (obligatoryjne) nie zapewniają osiągnięcia wszystkich kierunkowych efektów uczenia się. Osiągnięcie niektórych kierunkowych efektów uczenia się jest możliwe tylko dzięki studiowaniu treści specjalnościowych do wyboru, które nie są i nie mogą być realizowane przez wszystkich studentów kierunku. Dotyczy to między innymi takich zagadnień ujętych w efektach kierunkowych ocenianego kierunku jak: podstaw prawa w rolnictwie (zajęcia do wyboru), technologii produkcji ogrodniczych (realizacja tylko na specjalności mechanizacja rolnictwa, na specjalności agroturystyka jako zajęcia do wyboru), przechowywania, jakości i standaryzacji płodów rolnych (brak na specjalności mechanizacja rolnictwa), funkcjonowania wspólnej polityki rolnej UE i finansowania rozwoju obszarów wiejskich (zajęcia do

wyboru, brak zajęć z funduszy pomocowych w programie wszystkich specjalności), towaroznawstwa produktów i surowców rolniczych i opakowalnictwa (treści specjalnościowe), kształtowania terenów zieleni na obszarach wiejskich oraz wokół obiektów służących turystyce, potrzeby ładu i estetyki w urządzeniu przestrzeni egzystencjonalnej (treści specjalnościowe), grafiki inżynierskiej (brak zajęć na specjalności żywienie człowieka i organizacja wypoczynku).

Dobór treści programowych kierunkowych (obligatoryjnych) na ocenianych studiach pierwszego stopnia jest właściwy, zgodny z zasadami kształcenia na poziomie wyższym. Na obu formach kształcenia (studia realizowane są tylko w formie stacjonarnej, forma niestacjonarna – tożsama pod względem doboru treści programowych figuruje w ofercie dydaktycznej), program studiów uwzględnia w prawidłowych proporcjach godzinowych i nakładów pracy zajęcia ogólne, obejmujące nauczanie w zakresie znajomości języka *obcego na poziomie B2 (do wyboru język angielski lub niemiecki)*, technologii informacyjnej, *BHP i ergonomii, ochrony własności intelektualnej* oraz dwóch zajęć humanistycznych do wyboru z czterech oferowanych (*etyka z elementami socjologii lub pedagogika z elementami psychologii* oraz *podstawa prawa w rolnictwie lub polityka rolna i regionalna Polski i UE*), a także zajęcia z wychowania fizycznego, realizowane na studiach stacjonarnych. W ramach ocenianego kierunku przekazywane są bogate treści podstawowe, dotyczące wiedzy i umiejętności z nauk społecznych, przyrodniczych i pokrewnych, tworzące podstawy do zrozumienia zjawisk i procesów w środowisku przyrodniczym i w rolnictwie oraz do nabywania kompetencji inżynierskich. Przekazywane są one studiującym w ramach realizacji takich zajęć jak: *zoologia, botanika, genetyka, fizjologia roślin, mikrobiologia (biologiczne podstawy rolnictwa), chemia nieorganiczna oraz chemia organiczna z elementami biochemii (chemiczne podstawy rolnictwa), ekonomia, agrofizyka oraz statystyka matematyczna z elementami doświadczalnictwa*. Do kluczowych treści programowych na studiach ocenianego kierunku należy zaliczyć przede wszystkim treści realizowane na zajęciach kierunkowych, związanych bezpośrednio z przygotowaniem do zawodu rolnika i praktycznych zastosowań w zakresie dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo. Należą tu specyficzne zajęcia obligatoryjne dla wszystkich studentów dotyczące środowiskowych aspektów gospodarowania w rolnictwie, obejmujące *agrometeorologię, agroekologię i ochronę środowiska* oraz *gleboznawstwo rolnicze*. Jednak wyróżnikiem kierunku rolnictwo są przede wszystkim zajęcia kierunkowe zawodowe z zakresu *podstaw i technologii produkcji roślinnej (chemia rolna, hodowla roślin i nasiennictwo, ogólna uprawa roli i roślin, entomologia, fitopatologia, łąkarstwo, szczegółowa uprawa roślin)*, z zakresu *podstaw i technologii produkcji zwierzęcej (fizjologia i żywienie zwierząt, chów zwierząt)*, z zakresu *mechanizacji produkcji roślinnej i mechanizacji produkcji zwierzęcej*, szczególnie ważne z punktu widzenia nabywania kompetencji inżynierskich oraz zajęcia z zakresu *organizacji i ekonomiki rolnictwa* oraz *finansów i rachunkowości*. Jak wynika z przeprowadzonej analizy zgodności treści programowych i kierunkowych efektów uczenia się, treści programowe realizowane w ramach programu obligatoryjnego dla wszystkich studentów, obejmującego zajęcia ogólne, podstawowe i kierunkowe, zapewniają osiągnięcie prawie wszystkich efektów uczenia się, z wyjątkiem wymienionych wcześniej zagadnień ujętych w efektach uczenia się, a realizowanych tylko w części specjalnościowej programu studiów. Realizacja obligatoryjnych treści programowych kierunkowych umożliwia także uzyskanie efektów uczenia się prowadzących do nabycia pełnego zestawu kompetencji inżynierskich. Treści prowadzące do osiągnięcia kompetencji inżynierskich realizowane są w programie obligatoryjnym, zarówno w ramach zajęć ogólnych (*technologia informacyjna*), podstawowych (*mikrobiologia, fizjologia roślin*), ale przede wszystkim podczas zajęć kierunkowych (m.in. z *mechanizacji produkcji roślinnej, mechanizacji produkcji zwierzęcej, ogólnej uprawy roli i roślin, chemii rolnej, organizacji i ekonomiki, szczegółowej uprawy roślin, łąkarstwa, chowu zwierząt* oraz podczas realizacji *praktyki*

*mechanizacyjnej i uprawowej oraz praktyki zawodowej, w łącznym wymiarze 960 godzin (180+300+480), odpowiednio po 3, 4 i 6 semestrze studiów. Poszerzenie kompetencji absolwenta studiów ocenianego kierunku jest możliwe dzięki zamieszczeniu w programie studiów treści programowych specjalnościowych, realizowanych podczas trzech ostatnich semestrów studiów. Na specjalności agrobiznes specyficzne są m.in. treści dotyczące *podstaw agrobiznesu, biznes planów, zarządzania i marketingu, organizacji i ekonomiki przedsiębiorstw, finansowania inwestycji i wyceny majątku, doradztwa w agrobiznesie, prawa gospodarczego*. Wyróżnikiem specjalności agroturystyka są m.in. treści programowe dotyczące *zasad żywienia i podstaw gastronomii, zwierząt w turystyce i rekreacji, podstaw hotelarstwa, organizacji wypoczynku, systemów informatycznych w turystyce*. Specjalność towaroznawstwo produktów i surowców rolniczych cechują specyficzne treści programowe dotyczące m.in. *towaroznawstwa ogólnego, normalizacji produktów, towaroznawstwa surowców i produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, systemów zarządzania jakością, towaroznawstwa żywności*, a specjalność mechanizacja rolnictwa – treści programowe z zakresu *agrotechnologii, podstaw elektrotechniki, eksploatacji maszyn rolniczych, organizacji i ekonomiki mechanizacji rolnictwa, infrastruktury technicznej obszarów wiejskich, ekoenergii, technik aplikacji agrochemikaliów, mechanizacji zbioru i obróbki pozbiorowej warzyw i owoców*. Na specjalności żywienie człowieka i organizacja wypoczynku specyfikę specjalności tworzą m.in. treści programowe dotyczące *znajomości żywienia człowieka, suplementów diety, dietetyki i poradnictwa żywnościowego, żywności ekologicznej i funkcjonalnej, bezpieczeństwa i transportu żywności oraz estetyki wnętrza i otoczenia domu, architektury przydomowych terenów zieleni, organizacji wypoczynku czynnego, czy podstaw hotelarstwa*. Treści programowe realizowane na studiach inżynierskich ocenianego kierunku rolnictwo mają niewątpliwie charakter kompleksowy, są specyficzne dla zajęć tworzących program studiów, zapewniają osiągnięcie zdecydowanej większości efektów uczenia się, z wyjątkiem zagadnień ujętych w efektach kierunkowych, a realizowanych tylko w części specjalnościowej. Studentom przekazywana się aktualna wiedza w zakresie nowoczesnych technologii i technik rolniczych, pozwalająca na osiąganie oczekiwanych przez praktykę rolniczą umiejętności i kompetencji społecznych.*

Pod względem formalnym harmonogram studiów kierunku rolnictwo, realizowanych na profilu praktycznym w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie w formie stacjonarnej na pierwszym stopniu kształcenia oraz przygotowanych do realizacji w formie niestacjonarnej, spełnia wymagania ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i w nauce oraz wydanych na jej podstawie rozporządzeń ministerialnych. W szczególności plan ten określa profil, poziom, formę studiów oraz liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do ich ukończenia i uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia. Określony jest również tytuł zawodowy nadawany absolwentom – inżynier. Jak wynika z analizy planów studiów załączonych do raportu samooceny, studia pierwszego stopnia realizowane w formie stacjonarnej i pozostającej w ofercie formie niestacjonarnej trwają 7 semestrów, a ich ukończenie wymaga uzyskania 210 ECTS, po 30 w każdym semestrze. Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS konieczną do ich ukończenia oraz przypisanie punktów ECTS do poszczególnych zajęć są na ogół poprawnie oszacowane, zgodnie z regułą uwzględniającą, że 1 ECTS oznacza 25-30 godzin pracy. Prawdłowo określona i realizowana łącznie w programie studiów oraz dla poszczególnych grup zajęć jest liczba godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów. W przypadku studiów stacjonarnych, liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich wynosi 110 ECTS, a więc spełnia wymagany ustawowo wskaźnik 50%. Na studiach niestacjonarnych liczba ta wynosi 80 ECTS.

Plan studiów zawiera na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia 60 godzin ćwiczeń z wychowania fizycznego, którym nie przypisano punktów ECTS. Zgodny z wymogami jest także udział przedmiotów z zakresu obszarów nauk humanistycznych lub społecznych, który wypełnia wymagane 5 ECTS, wynosząc 8 ECTS (ekonomia – 4 ECTS, 2 przedmioty do wyboru spośród 4 – 4 ECTS). W planie studiów znajdują się zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego języka obcego (do wyboru *j. angielski* lub *j. niemiecki*) w wymiarze 120 godzin ćwiczeń z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów (4 pierwsze semestry po 30 godz.) - 5 ECTS na studiach pierwszego stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych, zakładające jego znajomość na poziomie B2. Prawidłowy, zgodny z ustawowymi wymogami, jest również udział zajęć do wyboru, które obejmują łączny nakład pracy 97 ECTS, a więc w znacznie przekraczający wymagane 30% całości nakładów. Zajęcia do wyboru obejmują lektoraty – 5 ECTS, przedmioty humanistyczno-społeczne – 8 ECTS, praktyki – 32 ECTS, oraz moduły specjalnościowe, realizowane na semestrach 5-7 – 56 ECTS. Zasady wyboru specjalności i zajęć fakultatywnych są jasno określone i przestrzegane, co pozwala studentom na kształtowanie indywidualnych ścieżek kształcenia w ramach ocenianego kierunku rolnictwo. Ważnym aspektem na studiach o profilu praktycznym są prawidłowo określone moduły zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. Wymiar tych zajęć na ocenianym kierunku wynosi 126-129 ECTS, zależnie od realizowanej specjalności, a więc znacznie przekracza wymagane 50% punktów ECTS. Do przykładowych zajęć umożliwiających nabywanie umiejętności praktycznych można zaliczyć m.in. zajęcia z *mechanizacji produkcji roślinnej, mechanizacji produkcji zwierzęcej, ogólnej uprawy roli i roślin, chemii rolnej, organizacji i ekonomiki, szczegółowej uprawy roślin, łąkarstwa, chowu zwierząt oraz praktyki mechanizacyjnej i uprawowej oraz praktyki zawodowej*. Duży udział zajęć kształtujących umiejętności praktyczne wynika z koncepcji kształcenia, zakładającej bliskie powiązanie programu studiów z aktualnymi uwarunkowaniami prowadzenia działalności gospodarczej w rolnictwie przy aktywnym współdziałaniu otoczenia społeczno-gospodarczego. Zapewnienie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, warunkujących uzyskanie wyższego wykształcenia zgodne z oczekiwanymi celami, możliwe jest także dzięki prawidłowej sekwencji zajęć oraz odpowiedniego doboru i prawidłowej proporcji godzinowej pomiędzy poszczególnymi ich formami. Sekwencja zajęć generalnie bazuje na prawidłowej zasadzie realizacji kolejno od semestrów wcześniejszych do późniejszych, treści kształcenia ogólnego i podstawowego, podstawowego kierunkowego i kierunkowego zawodowego oraz począwszy od 5 semestru – kształcenia specjalistycznego wraz z modułem dyplomowania. Spośród form kształcenia na obu formach studiów ocenianego kierunku dominuje forma aktywna, w ramach której realizowane są ćwiczenia i seminaria oraz laboratoria, obejmujące również zajęcia terenowe. Na studiach stacjonarnych ćwiczenia i laboratoria stanowią 57% zajęć ujętych w planie studiów (bez praktyk zawodowych i konsultacji), a na studiach niestacjonarnych – 58,5%. Łączna liczba godzin dydaktycznych realizowanych na ocenianym kierunku z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów wynosi, nie licząc praktyk zawodowych, 2815 godzin na studiach stacjonarnych (2405 godzin ujętych w planie studiów oraz 410 godzin konsultacji). W przypadku studiów niestacjonarnych jest to 1901 godzin (1491 godzin ujętych w planie studiów oraz 410 godzin konsultacji), czyli 67,5% liczby godzin realizowanych na studiach w formie stacjonarnej. Absolwent studiów pierwszego stopnia otrzymuje tytuł zawodowy inżyniera. Moduły zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich stanowią większość zajęć w programie studiów, obejmując zarówno w formie stacjonarnej, jak i niestacjonarnej łączny nakład pracy 120 ECTS. Reasumując można stwierdzić, iż wyodrębnienie poszczególnych zajęć i modułów zajęć w programie kształcenia na ocenianym kierunku rolnictwo, ich wymiar godzinowy oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się, a także

prawidłowa sekwencja zajęć w planie studiów oraz prawidłowy dobór form zajęć, stanowi rozwiązanie poprawne, opracowane z wykorzystaniem wzorców krajowych i doskonalone na podstawie wieloletniego prowadzenia ocenianego kierunku. Plany studiów realizowane aktualnie w formie stacjonarnej oraz przygotowane do realizacji w formie niestacjonarnej na kierunku rolnictwo prowadzonym w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie zapewniają osiągnięcie celów i efektów uczenia się, zgodnie z koncepcją kształcenia oraz zakładaną sylwetką absolwenta – inżyniera wszechstronnego specjalisty w zakresie technologii produkcji roślinnej, ze znajomością produkcji zwierzęcej, dysponującego solidnymi podstawami biologiczno-chemicznymi i przyrodniczo-środowiskowymi produkcji rolniczej oraz jej aspektami ekonomicznymi, technicznymi i społecznymi.

Metody dydaktyczne stosowane w procesie kształcenia w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie są różnorodne, specyficzne dla ocenianego kierunku rolnictwo, zorientowane na studentów, uwzględniające aktualne osiągnięcia i wymagania dydaktyki akademickiej w celu sprostania aspiracjom i oczekiwaniom studiujących. W procesie nauczania stosowane są właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne, sprzyjające osiągnięciu przez studiujących efektów uczenia się. Stosowane metody kształcenia są szczegółowo określone w sylabusach poszczególnych zajęć. Z opisów wynika, że zestaw tych metod jest adekwatny do form zajęć dydaktycznych oraz rodzaju efektów uczenia się określonych dla wiedzy, umiejętności i kompetencji. Na wykładach stosuje się zróżnicowane metody dydaktyczne, najczęściej są to klasyczne metody podające (np. wykład konwencjonalny z wykorzystaniem technik multimedialnych), rozwiązywanie zadań na tablicy), w mniejszym wymiarze metody problemowe (wykład problemowy z elementami konwersatorium). Ćwiczenia audytoryjne to forma zajęć najczęściej wykorzystywana na zajęciach, na których wykonuje się obliczenia. Najczęściej wykorzystywanymi metodami jest tu analiza przypadków i symulacja. W trakcie niektórych ćwiczeń studenci rozwiązują zadania problemowe z podejściem analitycznym, poznają działanie maszyn i urządzeń rolniczych, wykonują proste rysunki techniczne oraz projekty. W programie kształcenia na kierunku rolnictwo o profilu praktycznym większość zajęć ma charakter praktyczny. Oprócz niektórych ćwiczeń, są to także zajęcia w formie laboratorium realizowane z wykorzystaniem bogatej w PANS w Chełmie infrastruktury informatycznej oraz laboratoryjnej. W trakcie zajęć laboratoryjnych studenci pod nadzorem nauczyciela wykonują preparaty mikroskopowe, dokonują analiz chemicznych i przeprowadzają doświadczenia, pracując w niewielkich zespołach. Zadania te są wykonywane zarówno w laboratoriach, jak i w środowisku naturalnym (*in situ*). Ponadto w ramach niektórych zajęć kierunkowych odbywają się zajęcia terenowe, wizyty dydaktyczne w gospodarstwach rolnych, przedsiębiorstwach rolnych i zakładach przetwórstwa rolnego. Ćwiczenia terenowe dają możliwość samodzielnej obserwacji lub wykonania zadań praktycznych, prowadząc do nabycia umiejętności obsługi urządzeń i narzędzi stosowanych w technologiach rolniczych. Znaczna część zajęć ćwiczeniowych, w tym głównie laboratoryjnych i projektowych, opiera jest na pracy własnej studentów i rozwiązywaniu zadań, z którymi spotkają się na zawodowym rynku pracy. Różnorodność form zajęć i metod kształcenia sprawia, że zapewnione jest przygotowanie studentów do działalności zawodowej w rolnictwie, umożliwiające wykonywanie czynności praktycznych, a także stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych właściwych dla sektora rolniczego. W programie studiów większość przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych realizowana jest w grupach laboratoryjnych o zmniejszonej liczebności, co umożliwia studentom indywidualną pracę i większe zaangażowanie. Metody kształcenia stosowane podczas zajęć o charakterze praktycznym stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. Przyjęte w procesie kształcenia metody dydaktyczne zakładają aktywny udział studentów w zajęciach, wymagających zaangażowania i indywidualnej pracy studenta. Umożliwia to osiągnięcie

efektów uczenia się, pozwalających na kształtowanie cech oraz postaw przyszłego absolwenta, aby pobudzić jego aktywność, chęć twórczych poszukiwań, zaangażowanie, a także umiejętność radzenia sobie w warunkach zmieniającego się rynku pracy. Studenci oprócz typowych kompetencji zawodowych osiąganych poprzez aktywne metody kształcenia na ćwiczeniach i laboratoriach uzyskują podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: sformułowanie problemu, opracowanie schematu badań lub przygotowanie koncepcji projektu, realizację badań, przeprowadzenie obliczeń i analizy wyników, sformułowanie wniosków, a także prezentowanie wyników badań lub projektu (np. plan rozwoju gospodarstwa rolnego, projekt zagospodarowania przydomowych terenów zieleni, opracowanie systemu zapewnienia jakości żywności - HACCP). Jednocześnie stosowane metody kształcenia na ocenianym kierunku rolnictwo umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się prowadzących do nabycia pełnego zestawu kompetencji inżynierskich. Stosowane metody kształcenia na lektoratach sprzyjają uzyskiwaniu przez studentów kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2. Metody kształcenia umiejętności językowych to analiza tekstu obcojęzycznego, słuchanie, rozmówki, krótkie wypowiedzi pisemne oraz prezentacje. Metody kształcenia stosowane zwłaszcza na zajęciach ćwiczeniowych i seminaryjnych, prowadzonych w nielicznych grupach, pozwalają na indywidualne podejście do potrzeb studentów. Powszechną praktyką jest stosowanie czytelnych procedur indywidualizacji studiowania poprzez możliwość wyboru jednej z pięciu oferowanych specjalności, zajęć fakultatywnych kierunkowych i specjalnościowych oraz możliwość wyboru tematu i opiekuna pracy inżynierskiej. Formami dostosowanymi do zróżnicowanych potrzeb studentów są konsultacje realizowane w ramach dyżurów pracowników, a także możliwość realizacji zajęć według indywidualnej organizacji studiów, której warunki określa szczegółowo regulamin studiów. Uczelnia wykazuje pełne przygotowanie do wykorzystania metod kształcenia osób z niepełnosprawnością. Obejmuje ono wszelkie możliwe udogodnienia i wszechstronną opiekę. Studenci z niepełnosprawnością mogą korzystać w czasie zajęć z pomocy asystenta osób z niepełnosprawnością, a także ze środków technicznych w celu utrwalenia treści przekazanych na zajęciach w formie obrazu lub dźwięku, materiałów dydaktycznych w alternatywnych formach zapisu.

Program studiów na ocenianym kierunku rolnictwo nie przewiduje prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, metody te mają charakter pomocniczy, wspomagający proces nauczania.

Praktyki zawodowe podczas całego toku studiów stanowią integralną część procesu kształcenia na kierunku rolnictwo. Praktyki odbywają się na podstawie regulaminu zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. Dokumentacja ta jest ogólnie dostępna i widnieje na stronie internetowej uczelni. Szczegółowe cele, zadania i zakres praktyki zawodowej określają: program praktyki oraz warunki zaliczenia praktyki. Ponadto do programu studiów wprowadzono przedmiot: „Wstęp do praktyk” (2 semestr) stanowiący przygotowanie do praktyk. W jego trakcie studenci są szczegółowo zapoznawani z organizacją praktyk, obowiązującą dokumentacją oraz warunkami ich zaliczenia. Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją, odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady. Przed rozpoczęciem praktyk, student podpisuje porozumienie w sprawie praktyk, odbywa się to w systemie informatycznym Uczelni.

Od roku akademickiego 2019/2020 został zwiększony czas trwania praktyk zawodowych, tj. okresu realizacji z 3-miesięcznych na 6-miesięczne praktyki zawodowe, co odpowiada 960 godzinom dydaktycznym. Modyfikacja ta pozwoliła na spełnienie wymogów określonych w ustawie. Podczas realizacji 6-miesięcznych praktyk studenta obowiązuje 8-godzinny dzień pracy. Uczelnia wyznacza uczelnianego opiekuna praktyk, a instytucja, w której student odbywa praktyki, jest zobowiązana do

wyznaczenia zakładowego opiekuna. Dla wszystkich specjalności praktyki odbywają się w ramach „Praktyki mechanizacyjnej i uprawowej” oraz „Praktyki zawodowej I i II”. W programie studiów, na realizację praktyk studenckich przyjęto łącznie 32 punkty ECTS. Praktyka mechanizacyjna i uprawowa odbywa się po 2 semestrze studiów i trwa 4,5 tygodnia w wymiarze 180 godzin. Przypisano jej 6 punktów ECTS. Praktyka zawodowa I i II odbywa się w okresie wakacyjnym po zajęciach w 4 i 6 semestrze studiów. Praktyka zawodowa I trwa 7,5 tygodnia w wymiarze 300 godzin i przypisano jej 10 punktów ECTS. Praktyka zawodowa II trwa 12 tygodni w wymiarze 480 godzin i przypisano jej 16 punktów ECTS. Łącznie Praktyka zawodowa I i II ma wymiar 780 godzin i przypisano jej 26 punktów ECTS. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć związanych z kierunkiem rolnictwo oraz treści programowe określone dla praktyk, wymiar praktyk zgodny z wymaganiami i przyporządkowana im liczba punktów ECTS, a także umiejscowienie praktyk w planie studiów, jak również dobór miejsc odbywania praktyk zapewniają osiągnięcie przez studentów przyjętych efektów uczenia się.

Podstawowym celem praktyk studenckich jest stworzenie warunków do pogłębienia treści przekazywanych w toku zajęć dydaktycznych i skonfrontowania ich z praktyką, jak również umożliwienie bezpośredniego pozyskiwania doświadczeń i umiejętności związanych z szeroko rozumianym rolnictwem, np. poznanie organizacji i działalności przedsiębiorstwa sektora rolniczego, jak również zapoznanie się w praktyce z produkcją rolniczą, przetwórstwem rolno-spożywczym czy obsługą maszyn i urządzeń. Praktyki kształtują kompetencje praktyczne i rozwijają umiejętność działania zespołowego. Umożliwiają absolwentom kierunku odnalezienie swojego miejsca na rynku pracy poprzez właściwe zrozumienie zasad, organizacji i mechanizmów funkcjonowania w szeroko rozumianym sektorze gospodarki, jakim jest rolnictwo czy przemysł rolno-spożywczy oraz ich podmiotów, efektywną działalność praktyczną, przy jednoczesnym respektowaniu i wdrażaniu zasad etycznych. Studenci odbywają praktyki zawodowe w gospodarstwach rolnych, agroturystycznych, ekoturystycznych oraz ekologicznych, przedsiębiorstwach obsługujących rolnictwo, przedsiębiorstwach rolno-spożywczych oraz innych instytucjach wspomagających rolnictwo. Studenci samodzielnie poszukują miejsca realizacji praktyki, uwzględniając jego specyfikę i dostosowanie profilu wykonywanej działalności do możliwości osiągnięcia efektów uczenia się zawartych w programie praktyki/studiów. Mogą też realizować praktyki w firmach, z którymi Uczelnia zawarła umowy o współpracy, czyli Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów. Zaliczenie praktyki odbywa się dwuetapowo: przez opiekuna z ramienia przedsiębiorstwa (który wydaje pisemną opinię) i przez opiekuna z ramienia Uczelni. Student prowadzi na bieżąco dokumentację w dzienniku praktyk, w postaci zapisów czynności wykonywanych podczas praktyki potwierdzonych podpisem opiekuna praktyki z ramienia przedsiębiorstwa/gospodarstwa/instytucji. Ocenę osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się przeprowadza opiekun praktyk z ramienia Uczelni, po przedstawieniu przez studenta dzienniczka praktyk, arkusza oceny pracy studenta/arkusza samooceny pracy studenta oraz rozmowy ze studentem na temat przebiegu praktyki. Oznacza to, że metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów, jak również ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się.

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk dzięki temu, że opiekun praktyk to osoba o doświadczeniu

odpowiadającym funkcji – certyfikowany doradca rolniczy. Z ramienia jednostek zewnętrznych, na podstawie dostarczonej dokumentacji potwierdzające praktyki są to osoby, które posiadają odpowiednie kompetencje.

Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. Wskazują na to zapisy umów, które są podpisywane z odpowiednimi podmiotami. Dodatkowo opiekun praktyk, weryfikuje te dane na podstawie przeprowadzonych hospitacji. Hospitacje odbywają się stacjonarnie i telefonicznie w losowy sposób. Opiekun weryfikuje następujące zagadnienia: zaangażowanie studenta, prawidłowość przebiegu wykonywanych zadań, komunikowanie się z zakładowym opiekunem praktyki oraz innymi pracownikami, miejsce praktyki, merytoryczność zakładowego opiekuna. W trakcie pandemii praktyki odbywały się stacjonarnie.

Program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia Uczelni oraz opiekunowie praktyk, realizacja praktyk, efekty uczenia się osiągnięte na praktykach podlegają systematycznej ocenie dokonywanej z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w ich realizacji i ustawicznym doskonaleniu programu praktyk. Zgodnie z Zarządzeniem Rektora, wśród studentów prowadzona jest ankieta dotycząca praktyk zawodowych. Przykładem są pytania w ankiecie (otwarte oraz zamknięte), jak również arkusz SWOT procesu praktyk. Dodatkowo, opiekun uczelniany podczas rozliczania dokumentacji praktyk przeprowadza indywidualne rozmowy/wywiady ze studentami. Efektem jest przeorganizowanie „Praktyki uprawowo – mechanizacyjnej”, tj. odbycie praktyki w różnorodnych instytucjach pozwalających na pełną realizację efektów uczenia się, kontakt i pracę z nowoczesnym parkiem maszynowym. Jest także ankieta dla pracodawców, służąca zarówno ocenie przygotowania studentów do praktyk, jak i ich kompetencji.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się na kierunku rolnictwo prowadzonym w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie na pierwszym poziomie w formie stacjonarnej uwzględnia prawidłowe rozplanowanie zajęć z uwzględnieniem efektywnego wykorzystania czasu przeznaczonego na nauczanie na zajęciach, samodzielne uczenie się oraz sprawdzenie i ocenę efektów uczenia się w celu ich weryfikacji wraz z dostarczeniem studentom informacji zwrotnych o uzyskanych efektach. Zgodnie z regulaminem studiów, studia w Uczelni odbywają się w systemie semestralnym. Rok akademicki trwa od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego, obejmując okresy zajęć dydaktycznych, sesje egzaminacyjne, przerwy świąteczne, przerwy międzysemestralne, dni lub okresy wolne od zajęć dydaktycznych. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, w tym praktyki zawodowe oraz ćwiczenia terenowe mogą odbywać się zarówno w okresie zajęć dydaktycznych lub być organizowane w okresach wolnych od zajęć dydaktycznych. Szczegółową organizację roku akademickiego ustala Rektor i podaje do wiadomości studentów nie później niż jeden miesiąc przed rozpoczęciem roku akademickiego. Szczegółowe rozkłady zajęć, w tym zajęć kształtujących umiejętności praktyczne podawane są do wiadomości studentów przed rozpoczęciem każdego semestru. Zajęcia na ocenianym kierunku rolnictwo planowane są od poniedziałku do piątku, zarówno w godzinach przedpołudniowych, jak i popołudniowo-wieczornych. Powszechną praktyką jest dostosowywanie rozkładów do próśb kierowanych przez studentów. Niektóre zajęcia odbywają się co dwa tygodnie. W rozkładach zajęć uwzględnia się przerwę na obiad (godz. 12-13). Wszelkie informacje na temat rozkładów zajęć, zmian w tych rozkładach, terminów konsultacji dostępne są w systemie internetowym. Organizacja procesu kształcenia obejmuje również liczebność grup, która zależy od formy i rodzaju zajęć, jest zgodna z zarządzeniem Rektora Uczelni. Ćwiczenia, lektoraty, a także zajęcia z wychowania fizycznego odbywają się w grupach, których liczebność nie przekracza 30 osób.

Laboratoria odbywają się w grupach stanowiących połowę grupy ćwiczeniowej, zwykle liczących do 15 studentów. Ze względu na niewielką liczbę studiujących na poszczególnych rocznikach, poszczególne zajęcia na ocenianym kierunku odbywają się w zespołach mniejszych niż określonych jako maksymalne w powyższym zarządzeniu. Zarówno liczba zajęć i ich wymiar godzinowy w semestrach, jak i szczegółowe rozkłady zajęć, nie budzą zastrzeżeń. Zwraca uwagę bardzo równomierna liczebność zajęć w kolejnych semestrach: 390, 420, 390, 355, 365, 320 i 165 w ostatnim, 7 semestrze. Z kolei szczegółowe rozplanowanie zajęć w poszczególnych semestrach jest zgodne z zasadami higieny procesu nauczania. Reasumując można stwierdzić, że rozplanowanie zajęć na kierunku studiów rolnictwo prowadzonym w formie stacjonarnej w PANS w Chełmie jest prawidłowe, uwzględnia czas na pracę własną studentów, a także umożliwia ocenę i dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach uczenia się.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe obligatoryjne dla wszystkich studentów realizowane w ramach ocenianego kierunku rolnictwo wynikają z opisu efektów uczenia się. Uwzględniają aktualny stan wiedzy i jej zastosowania praktyczne w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, do której kierunek został przyporządkowany przez Uczelnię w 75%. Ponadto treści programowe obligatoryjne dla wszystkich studiujących odzwierciedlają normy, zasady i aktualne uwarunkowania praktyczne obowiązujące w działalności gospodarczej i zawodowej w rolnictwie ze szczególnym ukierunkowaniem na produkcję surowców i produktów roślinnych oraz właściwe dla zawodowego rynku pracy w szeroko pojętej branży rolniczej. Treści programowe realizowane na studiach inżynierskich ocenianego kierunku rolnictwo mają charakter kompleksowy, są specyficzne dla zajęć tworzących program studiów, zapewniają osiągnięcie efektów uczenia się, z wyjątkiem kilku zagadnień ujętych w efektach kierunkowych, a realizowanych tylko w części specjalnościowej. Studentom przekazywana się aktualna wiedza w zakresie nowoczesnych technologii i technik rolniczych, pozwalająca na osiągnięcie oczekiwanych przez praktykę rolniczą umiejętności i kompetencji społecznych.

Pod względem formalnym harmonogram studiów w części obligatoryjnej dla wszystkich studentów realizowany na profilu praktycznym w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie w formie stacjonarnej na pierwszym stopniu kształcenia, jest zgodny z przepisami prawa, zapewniając osiągnięcie celów i efektów uczenia się, zgodnie z koncepcją kształcenia oraz zakładaną sylwetką absolwenta – inżyniera wszechstronnego specjalisty w zakresie technologii produkcji roślinnej, ze znajomością produkcji zwierzęcej, dysponującego solidnymi podstawami biologiczno-chemicznymi i przyrodniczo-środowiskowymi produkcji rolniczej oraz jej aspektami ekonomicznymi, technicznymi i społecznymi.

Na ocenianym kierunku studiów dominują różnorodne, aktywne metody kształcenia, zorientowane na studentów, uwzględniające najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej. Aktywny udział studentów w procesie nauczania i uczenia się umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, w tym również zapewniających przygotowanie do działalności zawodowej w sektorze rolniczym oraz kompetencje inżynierskie.

Praktyki zawodowe ujęte w programie studiów są poprawnie zaplanowane pod względem opisu efektów uczenia się, treści programowych i metod weryfikacji osiąganych efektów. Dobór miejsc pod względem ich infrastruktury i wyposażenia zapewnia realizację założonych efektów uczenia się. Nadzór nad praktykami, kompetencje opiekunów praktyk i dokumentacja ich realizacji w pełni odpowiadają potrzebom.

Zarówno ogólne zasady organizacji roku akademickiego, jak i szczegółowa organizacja procesu dydaktycznego, w tym rozplanowanie zajęć na kierunku studiów rolnictwo prowadzonym w PANS w Chełmie jest prawidłowa, uwzględnia czas na pracę własną studentów, a także umożliwia ocenę i dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Ocena uchwał i zarządzeń PANS w Chełmie oraz funkcjonowania internetowego systemu rekrutacji pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że warunki rekrutacji na oceniany kierunek rolnictwo, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są transparentne oraz powszechnie dostępne. Ponadto są one selektywne, umożliwiając dobór kandydatów na studia ocenianego kierunku posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia celów kształcenia i efektów uczenia się. Zasady rekrutacji na studia cechuje także pełna bezstronność, zapewniająca kandydatom równe szanse w podejmowaniu studiów. Warunki rekrutacji na studia na ocenianym kierunku regulowane są uchwałami Senatu Uczelni, podejmowanymi co najmniej z rocznym wyprzedzeniem i publikowanymi na stronie internetowej Uczelni w zakładce dla kandydata. Zasady rekrutacji na I rok studiów w roku akademickim 2022/23 zostały określone w uchwale Senatu PWSZ w Chełmie z dnia 13 maja 2021 r., a na rok akademicki 2023/24 w uchwale PANS w Chełmie z dnia 27 czerwca 2022 r. Przyjęcie kandydatów na kierunek rolnictwo następuje na podstawie postępowania kwalifikacyjnego, które uwzględnia wyniki egzaminu maturalnego i oceny na świadectwie ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej lub świadectwie dojrzałości lub innym dokumencie uzyskanym za granicą. Rekrutacja odbywa się za pomocą systemu Internetowej Rejestracji Kandydatów. Uczelnia zapewnia kandydatom pomoc w

dostępie do tego systemu, m.in. poprzez możliwość dokonywania rejestracji i założenia indywidualnego konta w warunkach stacjonarnych. Postępowanie kwalifikacyjne obejmuje konkurs świadectw dojrzałości, uprawniających do ubiegania się o przyjęcie na studia. Na ocenianym kierunku bierze się pod uwagę wyniki lub oceny z egzaminu maturalnego lub egzaminudojrzałości przeliczane na punkty kwalifikacyjne z następujących przedmiotów: język obcy nowożytny zdawany jako przedmiot obowiązkowy i jeden z przedmiotów wskazanych przez kandydata (do wyboru: biologia, chemia, matematyka, geografia, fizyka, historia, wiedza o społeczeństwie, język polski). Przedmioty te umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Z pominięciem konkursu świadectw, na I rok studiów pierwszego stopnia mogą być przyjmowani laureaci i finaliści olimpiad stopnia centralnego. Wykaz tych olimpiad określa uchwała Senatu PANS w Chełmie. Na kierunek rolnictwo z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego, pod warunkiem przedłożenia zaświadczenia wydanego przez komitet główny danej olimpiady, są przyjmowani laureaci i finaliści olimpiady fizycznej, matematycznej, chemicznej, biologicznej, geograficznej, wiedzy o żywności i żywieniu, wiedzy o mleku i mleczarstwie, wiedzy i umiejętności rolniczych, wiedzy technicznej, innowacji technicznych i wynalazczości.

W Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie przygotowane są formalnie przyjęte, czytelne warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, które zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów na kierunku rolnictwo. Zasady potwierdzania uzyskanych poza systemem studiów efektów uczenia się określono szczegółowo w regulaminie zatwierdzonym uchwałą Senatu PWSZ w Chełmie z dnia 23 września 2019 r. Na podstawie zapisów tego regulaminu można stwierdzić, że możliwe jest uznanie efektów uczenia się określonych zajęć, w tym także zajęć praktycznych i praktyk zawodowych wraz z przypisanymi efektami uczenia się oraz punktami ECTS, przy czym można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS całego programu studiów. Osoby przyjęte na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, zostają włączone do regularnego studiowania i są zwolnione z realizacji zajęć, dla których efekty zostały uznane w procesie potwierdzania efektów uczenia się. Osoby te mogą również ubiegać się o indywidualną organizację studiów.

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej określone są w Regulaminie Studiów PANS w Chełmie, zatwierdzonym Uchwałą Senatu PWSZ w Chełmie nr 2/CLVIII/2022 z dnia 28 kwietnia 2022 r. Analiza zapisu wskazuje, że zapewniają one możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich zgodności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się na kierunku studiów rolnictwo. W myśl zapisów regulaminowych student może przenieść się z innej uczelni, w tym także z zagranicznej, jeśli wypełni wszystkie obowiązki wynikające z przepisów obowiązujących w tej szkole wyższej. Decyzję o przyjęciu podejmuje Rektor, określając semestr, na który student może być przyjęty, różnice programowe oraz termin ich uzupełnienia. Decyzję o przeniesieniu punktów ECTS przypisanych do zajęć podejmuje na wniosek studenta Dyrektor Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka i Rolnictwie. Warunkiem przeniesienia punktów ECTS przypisanych do zaliczonych w innej Uczelni zajęć, w tym zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w miejsce punktów przypisanych zajęciom, określonym w programie studiów kierunku rolnictwo jest stwierdzenie zbieżności uzyskanych efektów uczenia się. Dyrektor Instytutu może wystąpić z wnioskiem o opinię do prowadzącego dane zajęcia lub opiekuna praktyk.

Zasady i procedury dyplomowania na ocenianym kierunku rolnictwo są trafne i transparentne, zapewniając potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Są one określone w regulaminie studiów, Zarządzeniu Rektora nr 89/2021 z dnia 29 września 2021 r. oraz szczegółowych dokumentach oraz procedurach instytutowych i kierunkowych. Podstawowe dokumenty specyficzne dla kierunku studiów rolnictwo precyzują wytyczne i zalecenia wykonania pracy dyplomowej, obejmujące głównie wymagania formalne oraz zagadnienia na egzamin dyplomowy. Na ocenianym kierunku wymagane jest złożenie pracy dyplomowej inżynierskiej oraz pozytywny wynik egzaminu dyplomowego, który obejmuje przedstawienie przez studenta treści pracy dyplomowej oraz odpowiedzi na pytania stawiane przez członków komisji. W myśl wymogów, praca inżynierska powinna stanowić dowód osiągnięcia etapu umożliwiającego dyplomantowi ukończenie szkoły wyższej i otrzymanie tytułu zawodowego inżyniera. Za merytoryczną i formalną poprawność pracy odpowiada dyplomant oraz opiekun pracy dyplomowej. Pracę dyplomową inżynierską może stanowić w szczególności praca pisemna, opublikowany artykuł, praca projektowa, w tym projekt i wykonanie programu lub systemu komputerowego, oraz praca konstrukcyjna lub technologiczna. Temat i zakres pracy dyplomowej powinien być zgodny z efektami uczenia się dla kierunku rolnictwo. Praca dyplomowa jest poddawana procedurze antyplagiatowej. Zagadnienia na egzamin dyplomowy są podawane do wiadomości z odpowiednim wyprzedzeniem i obejmują 50 pytań, w tym 35 kierunkowych i 15 specjalnościowych. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest osiągnięcie efektów uczenia się wynikających z programu studiów oraz uzyskanie odpowiedniej liczby punktów ECTS, uzyskanie zaliczeń wszystkich zajęć, w tym zajęć kształtujących umiejętności praktyczne oraz złożenie wszystkich egzaminów objętych planem studiów, uzyskanie pozytywnej oceny z pracy dyplomowej oraz złożenie wszystkich wymaganych dokumentów określonych przez Dyrektora Instytutu. Egzamin dyplomowy przeprowadza komisja powołana przez Dyrektora Instytutu. Przewodniczącym komisji egzaminu dyplomowego może być tylko nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Podczas egzaminu dyplomowego komisja ocenia stopień opanowania zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, właściwych dla ocenianego kierunku rolnictwo. Ostateczny wynik studiów stanowi sumę: 0,5 oceny średniej ważonej z przebiegu studiów, 0,25 oceny pracy dyplomowej, stanowiącej średnią arytmetyczną ocen pracy dokonanych przez promotora i recenzenta oraz 0,25 oceny egzaminu dyplomowego. Po złożeniu egzaminu dyplomowego student uzyskuje tytuł zawodowy inżyniera i otrzymuje dyplom ukończenia studiów. Możliwe jest uzyskanie dyplomu z wyróżnieniem, który przyznaje Rektor, na wniosek Dyrektora Instytutu.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów kierunku rolnictwo efektów uczenia oraz postępów w procesie uczenia się są określone w regulaminie studiów Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie. W regulaminie sprecyzowano szczegółowo zasady zaliczenia semestru, w tym również zaliczenia warunkowego, zasady zaliczania zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w tym praktyk zawodowych, warunki i tryb uzyskania zaliczeń i składania egzaminów, zasady egzaminu komisyjnego lub zaliczenia komisyjnego oraz zasady skreślenia z listy studentów, w tym również studentów I roku. Ocena wymienionych zapisów pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że zasady te są spójne, umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, w tym studentów z niepełnosprawnością. Studenci z niepełnosprawnością mogą korzystać z licznych systemowych działań dostosowawczych, sprecyzowanych również w regulaminie studiów, w tym m.in. z indywidualnej organizacji studiów, obejmującej także indywidualizację metod weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, w tym wybór formy zaliczenia oraz możliwość uzyskania pomocy asystenta. Ogólne zasady weryfikacji i oceny uzyskania przez studentów efektów uczenia się są bezstronne, wiarygodne, umożliwiające porównywalność ocen w oparciu o określoną w regulaminie studiów Uczelni, tradycyjną skalę ocen od 2 do 5. Oceny numeryczne zależą od stopnia osiągnięcia

efektów uczenia się. Zasady te zapewniają również studentom informację zwrotną dotyczącą uzyskanej oceny na każdym etapie studiów oraz na ich zakończeniu. Wyniki egzaminów i zaliczeń, dokonywanych w formie ustnej, są podawane do wiadomości studentów bezpośrednio po ich przeprowadzeniu. W przypadku egzaminów i zaliczeń przeprowadzanych w formie pisemnej, studenci są niezwłocznie informowani o ich wynikach w systemie informatycznym Uczelni, poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń lub bezpośrednio przez prowadzącego. Informowanie studentów o wynikach uzyskanych zaliczeń i egzaminów odbywa się z poszanowaniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych. W sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się, na umotywowany wniosek studenta, zgłaszającego zastrzeżenia co do obiektywizmu oceny otrzymanej na zaliczeniu/egzaminie, Dyrektor Instytutu może wyrazić zgodę na przeprowadzenie zaliczenia lub egzaminu komisyjnego. W przypadkach rażącego naruszenia i nagannej postawy studenta, sprawa może być skierowana do komisji dyscyplinarnej.

Stosowane na ocenianym kierunku szczegółowe formy i metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są powszechnie przyjęte w systemie szkolnictwa wyższego, uwzględniają uwarunkowania profilu praktycznego, a niektóre z nich dostosowane są do specyfiki kierunku rolnictwo. Szczegółowe zasady weryfikacji zakładanych efektów uczenia się dla każdego przedmiotu są zawarte w kartach przedmiotów. Ocena tych zasad pozwala na stwierdzenie, że stosowane na kierunku rolnictwo metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się, zapewniają obiektywną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się, umożliwiają sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy w rolnictwie i jego otoczeniu, a także umożliwiają ocenę znajomości języka obcego co najmniej na poziomie B2, w tym także języka specjalistycznego. Najczęściej prowadzący zajęcia stosują następujące formy sprawdzania osiągnięcia przez studiumujących efektów uczenia się: egzamin pisemny lub ustny, kolokwium pisemne, pisemna lub ustna ocena przygotowania do ćwiczeń laboratoryjnych, ocena poprawności przeprowadzenia ćwiczeń, ocena sprawozdań z przeprowadzonych ćwiczeń laboratoryjnych i terenowych, ocena wykonania preparatów, ocena projektów przygotowanych przez studiumujących, ocena prezentacji. Metody sprawdzania osiągnięcia efektów uczenia się dopasowane są do kategorii efektów uczenia się oraz do formy prowadzonych zajęć. Głównym sposobem weryfikacji efektów uczenia w zakresie wiedzy są egzaminy ustne i pisemne, kolokwia, testy, prace zaliczeniowe, projekty, sprawozdania. W przypadku efektów uczenia się dotyczących umiejętności, dominują sprawdziany umiejętności praktycznych np. ocena wykonania eksperymentu laboratoryjnego, ocena rozpoznania gatunków roślin, chwastów, chorób i szkodników roślin, bezpośrednia obserwacja studenta podczas wykonywania zadań, prezentacje, jakość wykonanych projektów i prac praktycznych. Formami sprawdzania efektów w zakresie kompetencji społecznych są autoprezentacje, obserwacja i ocena przez nauczyciela akademickiego, ocena pracy w grupie, dyskusje. Obserwacje i ocenę umiejętności praktycznych, w tym kompetencji inżynierskich, studenta przeprowadza się w ramach ćwiczeń, ćwiczeń laboratoryjnych, terenowych i praktyki a także sprawdzając umiejętność rozpoznawania gatunków roślin, sprawdzania projektów i innych raportów z zadań stawianych studentom. Umiejętność przygotowania pracy inżynierskiej ocenia się w trakcie seminariów inżynierskich oraz ocen wykonanych przez promotora i recenzenta. Weryfikacji efektów uczenia się opracowanych dla praktyk zawodowych dokonuje opiekun praktyk zawodowych w oparciu o opinię opiekuna praktyk zawodowych z instytucji, w której praktyki zawodowe były realizowane, a także w oparciu o przedłożoną przez studenta dokumentację określoną w programie wraz z ankietą zawierającą ocenę opiekuna i samoocenę studenta. Podstawą zaliczenia

praktyki zawodowej jest przestrzeganie regulaminu praktyk oraz zgodność praktyk z założonym programem i spełnienie warunków jej zaliczenia. Weryfikacja nabywanych przez studenta kompetencji językowych odbywa się w formie testów i kartkówek obejmujących słownictwo ogólne i branżowe, gramatykę oraz zwroty branżowe. W zakresie umiejętności oceniane są wypowiedzi ustne i pisemne, czytanie, rozumienie ze słuchu w formie oceny ćwiczeń sprawdzające w czasie zajęć. Weryfikacja uzyskania efektów uczenia się kończy się sprawdzeniem kompetencji językowych na egzaminie. Reasumując można stwierdzić, że stosowane na ocenianym kierunku rolnictwo prowadzonym w PANS w Chełmie szczegółowe zasady, formy i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się są poprawne, zapewniając skuteczną i wiarygodną ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym również w zakresie kompetencji inżynierskich, umożliwiając sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej na zawodowym rynku pracy związanym z szeroko pojętą branżą rolniczą oraz opanowania języka na poziomie biegłości B2.

Potwierdzeniem osiągnięcia efektów uczenia się na ocenianym kierunku rolnictwo realizowanym w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie są liczne prace etapowe, w tym egzaminacyjne, prace dyplomowe inżynierskie, dzienniki dokumentujące przebieg praktyk, osiągnięcia w obszarach działalności zawodowej w sektorze rolniczym, w tym autorstwo i współautorstwo publikacji fachowych oraz pozycja absolwentów na regionalnych rynkach pracy związanych z rolnictwem i ich dalsza edukacja. Analiza sylabusów wykazała różnorodny charakter prac etapowych, ich dostosowanie do profilu praktycznego, pierwszego poziomu studiów i efektów uczenia się oraz związków z zastosowaniami wiedzy w dyscyplinie naukowej rolnictwo i ogrodnictwo, do której kierunek Uczelnia przyporządkowała w 75%. Z kolei szczegółowa ocena wybranych prac etapowych wykazała poprawność ich formy, zgodność tematyki z sylabusem danych zajęć oraz właściwy dobór metod weryfikacji efektów uczenia się. Prace etapowe były poprawione i ocenione w skali 2-5, zgodnie z regulaminem studiów. Oceny były zróżnicowane, na ogół prawidłowo rozłożone i zasadne. Jednak w przypadkach niektórych zajęć (zwłaszcza chemia rolna) stwierdzono wyraźną tendencję do wystawiania tylko ocen bardzo dobrych i dobrych. Pytania występujące w pracach etapowych okazały się zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz efektami uczenia się. Analiza zestawienia 62 tematów prac dyplomowych, wykonanych w latach 2020-2022, wykazała zgodność ich tematyki z koncepcją, celami i efektami uczenia się na kierunku rolnictwo. Prace miały charakter ekspertyz (ocena, analiza), natomiast zabrakło prac typowo projektowych. Ocena wybranych prac dyplomowych wykonywanych na studiach pierwszego stopnia wykazała, że ich treść była zgodna z jej tematyką i tytułem. Realizując część roboczą studenci stosowali właściwe, choć nie zawsze dobrze opisane metody. Przegląd literatury przygotowywany był na ogół na podstawie kilkudziesięciu poprawnie dobranych i aktualnych pozycji literatury i źródeł internetowych. Prace spełniały wymagania pod względem formalnym, w większości miały staranną redakcję, choć w niektórych pracach stwierdzono zbyt dużą liczbę błędów stylistyczno-językowych. W większości przypadków zasadne były także oceny wystawiane przez promotora i recenzenta na podstawie szczegółowych pytań zawartych w formularzach recenzji, obejmujących kryteria merytoryczne i formalne. We wszystkich analizowanych pracach wystąpiły zastrzeżenia dotyczące ich w pełni inżynierskiego charakteru. Niektóre prace miały charakter opisowy, przeglądowy, w innych część robocza (wynikowa) miała skromną objętość, w stosunku do części teoretycznej. Uwzględniając inżynierski charakter pracy, nie wykorzystano narzędzi statystycznych, umożliwiających wiarygodną, bardziej wnikliwą analizę uzyskanych wyników. Generalnie uznano, iż prace spełniają tylko częściowo wymagania stawiane pracom inżynierskim. W związku z tym, rekomenduje się i jest to silna rekomendacja, opracowanie zasad precyzujących wymogi merytoryczne prac inżynierskich na ocenianym kierunku. W szczególności wymogi te powinny zawierać wskazania

dotyczące charakteru pracy inżynierskiej wraz z wyjaśnieniem (projekt lub ekspertyza), nazewnictwa i proporcji poszczególnych części (dominacja części roboczej, w stosunku do przeglądu piśmiennictwa), dokładnego opisu stosowanych metod inżynierskich, konieczności precyzowania wniosków a nie podsumowania, które często stanowi powielenie wstępu albo przypomina streszczenie oraz celowości umieszczenia streszczenia pracy w języku polskim i angielskim, również słów kluczowych. Dowodem na osiąganie przez studentów efektów uczenia się są także publikacje naukowe i fachowe, czynny udział w studenckim ruchu naukowym oraz w konferencjach naukowych, związanych z dyscypliną nauką rolnictwo i ogrodnictwo. W latach 2018-2022 studenci kierunku rolnictwo byli współautorami 7 publikacji opublikowanych w Rocznikach Chełmskich lub monografiach Uczelni. Tematyka tych publikacji dotyczyła m.in. oceny towaroznawczej nasion czarnuszki siewnej, wpływ płatności bezpośrednich na poprawę warunków ekonomicznych gospodarstw rolnych w wybranych powiatach województwa lubelskiego, ocena wartości odżywczej wybranych owoców i warzyw uprawianych na terenie powiatu chełmskiego, oceny przechowywania i jakości wybranych warzyw cebulowych uprawianych w powiecie chełmskim. Ponadto w latach 2018-19 studenci byli współautorami 13 streszczeń w materiałach konferencyjnych XXI i XXII Lubelskiej Naukowej Konferencji Magnezologicznej. Brali również udział w realizacji projektów związanych z rozwojem Uczelni. Siedmioro studentów kierunku rolnictwo w ostatnich latach uzyskało stypendia Marszałka Województwa Lubelskiego, a 20 stypendia Rektora.

Ważnym elementem procesu weryfikacji efektów uczenia się i bezpośrednim dowodem ich osiągnięcia są losy absolwentów. Z przeprowadzonego monitoringu losów absolwentów wynika, że część osób pracowała już w trakcie studiów, aczkolwiek była to praca nie związana z kierunkiem studiów. Po ukończeniu studiów 73% absolwentów było zatrudnionych na umowę o pracę, a ponadto połowa z nich zatrudniona była w branży. Respondenci uczestniczyli w większości w szkoleniach dodatkowych podczas studiów, w tym w szkoleniach językowych. Ponad połowa stwierdziła, że studia całkowicie spełniły ich oczekiwania. Wysoko ocenili też przydatność wiedzy i umiejętności wyniesionych z Uczelni, jak również praktycznego przygotowania do potrzeb zawodowego rynku pracy. Według opinii interesariuszy zewnętrznych, osiągnięte na studiach efekty uczenia się odpowiadają zapotrzebowaniu zawodowego rynku pracy związanego z rolnictwem województwa lubelskiego, jego otoczeniem i gospodarką żywnościową. Absolwenci ocenianego kierunku studiów posiadają fachową wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, cieszą się dobrą opinią w otoczeniu społeczno-gospodarczym.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji na oceniany kierunek rolnictwo, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są transparentne, powszechnie dostępne, bezstronne i selektywne, umożliwiając dobór kandydatów na

studia posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia celów kształcenia oraz zapewniając kandydatom równe szanse w podejmowaniu studiów. W Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie przygotowane są i stosowane formalnie przyjęte, czytelne warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej, które zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów na kierunku rolnictwo. Zasady i procedury dyplomowania na ocenianym kierunku rolnictwo są poprawne i transparentne, zapewniając potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów kierunku rolnictwo efektów uczenia się są spójne, umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, w tym studentów z niepełnosprawnością. Szczegółowe zasady, formy i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się zapewniają skuteczną i wiarygodną ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym również w zakresie kompetencji inżynierskich, umożliwiają sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej na rynku pracy związanym z branżą rolniczą oraz opanowania języka na poziomie biegłości B2.

Prace etapowe i dyplomowe są dostosowane do pierwszego poziomu studiów i profilu praktycznego oraz do zastosowań wiedzy w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo oraz do praktyki rolniczej. Jednak istnieją zastrzeżenia dotyczące ich inżynierskiego charakteru. Studenci rolnictwa w PANS w Chełmie są autorami publikacji naukowych i fachowych, związanych z dyscypliną naukową rolnictwo i ogrodnictwo. Według opinii interesariuszy zewnętrznych, absolwenci ocenianego kierunku studiów posiadają fachową wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, cieszą się dobrą opinią na zawodowym rynku pracy związanym z rolnictwem powiatu chełmskiego i województwa lubelskiego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Kadra kierunku rolnictwo to nauczyciele akademicki mający właściwe kwalifikacje, kompetencje, znaczący dorobek naukowy, a także osoby z wieloletnią praktyką i doświadczeniem zawodowym.

Dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku mieści się głównie w dyscyplinie naukowej rolnictwo i ogrodnictwo, a także w niewielkim stopniu w dyscyplinie technologia żywności i żywienia i innych. Jest to zgodne z deklaracją Uczelni, która uznała dyscyplinę

rolnictwo i ogrodnictwo za wiodącą, przy udziale dyscypliny uzupełniającej technologia żywności i żywienia na poziomie 25% (3 osoby, deklarujące tę dyscyplinę i legitymujące się dorobkiem w tym zakresie, prowadzą w roku akademickim 2022/2023 ponad 25% zajęć, głównie z przedmiotów dotyczących towaroznawstwa i mikrobiologii).

Do głównych obszarów badawczych nauczycieli należą m.in.: badania dotyczące zagadnień nowoczesnych metod i technik uprawy oraz nawożenia i ochrony roślin, współczesne problemy ochrony lasu i sposoby ich rozwiązywania, ochrona zwierząt dziko żyjących, hodowle restytucyjne zagrożonych gatunków zwierząt, badania płodów rolnych dla potrzeb produkcji integrowanej, monitoring jakości gleb, produktów roślinnych i spożywczych obejmujący analizy zawartości metali ciężkich w glebach oraz pierwiastków śladowych i azotanów w roślinach, badania nad wpływem zmian klimatu na działalność rolniczą, badania nad stosowaniem biostymulatorów w uprawie wybranych gatunków roślin jako środków wspierających produkcję roślinną, szczególnie w przypadku wystąpienia czynników stresowych abiotycznych i biotycznych, ocena towaroznawcza nasion, wdrażanie koncepcji zrównoważonego systemu żywnościowego „od pola do stołu”, planowanie i organizacja procesów produkcyjnych i logistycznych w rolnictwie, projektowanie systemów logistycznych, opracowywanie innowacyjnych technologii produkcji owoców jagodowych o podwyższonej zawartości związków bioaktywnych oraz zwiększonej wartości handlowej, optymalizacja parametrów produkcji, pozyskania, przechowywania oraz przetwarzania produktów lokalnej akwakultury, miodów i jaj w celu zachowania substancji bioaktywnych, analiza czynników kształtujących żyzność gleb w aspekcie gospodarki nawozowej i wpływu biostymulatorów na rośliny uprawne.

Analizując przedstawiony dorobek i osiągnięcia nauczycieli akademickich kształcących na kierunku można stwierdzić, że jest on ściśle powiązany z prowadzoną działalnością naukową, obejmującą różnorodną tematykę badawczą w dyscyplinach, do których przypisany jest oceniany kierunek, głównie w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, a także w niewielkim stopniu technologii żywności i żywienia (3 nauczycieli). W zakresie specyficznych dla kierunku zajęć dotyczących zagadnień związanych z rolnictwem, ogrodnictwem, towaroznawstwem żywności, żywieniem człowieka oraz oceną spożywanej żywności nauczyciele akademicy legitymują się również odpowiednim dorobkiem potwierdzającym kompetencje, pozwalające na prowadzenie zajęć na wysokim poziomie. Dorobek naukowy nauczycieli jest zróżnicowany i obejmuje łącznie 418 pozycji. W latach 2018-2023 opublikowano 215 artykułów w czasopismach posiadających Impact Factor. Wśród nich znajdują się prace w bardzo wysoko punktowanych czasopismach np. Science, ale także w czasopismach popularno-naukowych (13 artykułów) i branżowych (22 artykuły), co jest niezwykle ważne w kontekście kształcenia na kierunku o profilu praktycznym. Byli także redaktorami monografii oraz autorami rozdziałów w monografiach.

Większość kadry dydaktycznej posiada także wieloletnie doświadczenie zawodowe praktyczne, zdobywane we własnych gospodarstwach rolnych, a także innych przedsiębiorstwach rolnych i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instytucjach powiązanych z rolnictwem. Podsumowując, podejmowane badania są spójne z koncepcją kształcenia, co pozwala na prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych z zakresu nowoczesnych technologii stosowanych w produkcji rolniczej.

Na podstawie ostatnich deklaracji, spośród 28 nauczycieli 11 osób wskazało dyscyplinę rolnictwo i ogrodnictwo, 3 osoby technologię żywności i żywienia, 2 nauki biologiczne, 2 inżynierię mechaniczną,

2 ekonomię i finanse, 1 nauki o zarządzaniu i jakości, 1 zootechnikę i rybactwo, 1 nauki prawne, a także 2 matematykę, 2 językoznawstwo, 1 pedagogikę.

Spośród kadry ocenianego kierunku 4 nauczycieli posiada tytuł naukowy profesora, a 5 stopień naukowy doktora habilitowanego. Zajęcia na kierunku prowadzi również 12 pracowników ze stopniem naukowym doktora lub doktora inżyniera oraz 7 magistrów lub magistrów inżynierów, w tym w Katedrze Rolnictwa zatrudnionych jest 3 profesorów tytularnych, 4 doktorów habilitowanych na stanowisku profesora dydaktycznego uczelni, 5 doktorów zatrudnionych na etacie adiunkta dydaktycznego oraz 2 magistrów na etacie asystenta dydaktycznego).

Spośród 28 osób kadry dydaktycznej, prowadzącej zajęcia na kierunku rolnictwo, 19 osób jest zatrudnionych w PANS jako podstawowym miejscu pracy na pełnym etacie. W dwóch Katedrach funkcjonujących w ramach Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka i Rolnictwa - Katedrze Rolnictwa i Katedrze Dietetyki, zatrudnionych jest 10 osób, a w innych jednostkach Uczelni, prowadzących przedmioty niekierunkowe, 9 nauczycieli. Kierunek rolnictwo posiadający profil praktyczny spełnia warunek o prowadzeniu co najmniej 50% godzin zajęć przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy, zgodnie ze stawianymi wymaganiami w tym zakresie.

Struktura kadry dydaktycznej daje gwarancję wysokiego poziomu merytorycznego oraz przyczynia się do skutecznej realizacji spektrum zagadnień typowych dla studiów o profilu praktycznym. Natomiast zróżnicowane kompetencje kadry zapewniają prawidłową realizację procesu kształcenia i osiąganie przez studentów zakładanych efektów uczenia się, co pozwala na rozwój studentów zarówno w obszarze badań naukowych, jak i w zakresie doskonalenia umiejętności.

Dorobek kadry akademickiej, stanowiącej obsadę kadrową kierunku jest aktualny, odpowiadający problematyce prowadzonych zajęć, co świadczy o dużym potencjale naukowym i dydaktycznym. Część kadry posiada również duże doświadczenie zawodowe, co sprzyja nabywaniu umiejętności praktycznych przez studentów. 5 osób spośród kadry kierunku prowadzi lub prowadziło gospodarstwo rolne, jedna jest doradcą rolnym, a inne są zaangażowane w działalność związaną z rolnictwem, co ma bezpośredni wpływ na praktyczne kształcenie studentów kierunku rolnictwo. Pracownicy Instytutu ściśle współpracują z przedsiębiorstwami branży rolno-spożywczej. Pracownicy, dbają szczególnie o aktualność treści przedmiotów, w tym praktycznych, systematycznie podnosząc swoje kompetencje. Są też inicjatorami konferencji naukowych, szkoleń i warsztatów realizowanych przez Katedrę Rolnictwa w PANS w Chełmie oraz autorami publikacji wydawanych przez PANS w Chełmie.

Umiejętności dydaktyczne pracownicy uzupełniają podczas wewnętrznych szkoleń doskonalących. W 2017 r. np. odbyły się np. szkolenia: „Metody aktywizujące w kształceniu akademickim” czy „Jak napisać dobrą recenzję pracy dyplomowej?”. Również w bieżącym roku akademickim, 11.01.2023 r., odbyło się szkolenie metodologiczne nt. „Metody aktywizujące w pracy nauczyciela akademickiego (myślenia dywergentnego, synektyki, Design Thinking), którego celem była poprawa metodologii prowadzenia zajęć. Obecnie Uczelnia realizuje projekt „Doskonałość dydaktyczna uczelni”, w którym uczestniczy kadra dydaktyczna prowadząca zajęcia - na ocenianym kierunku. Kwalifikacje związane z nauczaniem pracownicy w sposób praktyczny podnoszą również podczas wyjazdów dydaktycznych w ramach Erasmus +, co pozwala na poszerzenie zagadnień realizowanych na zajęciach o doświadczenia edukacyjne w innych krajach. czy prowadząc różnego rodzaju szkolenia dla otoczenia gospodarczego.

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku rolnictwo jest właściwie przygotowana i posiada umiejętności nauczania na odległość z wykorzystaniem dostępnych narzędzi. Wsparciem dla nauczycieli było Centrum Informatyczne PANS w Chełmie, które udostępniało instrukcje drogą mailową. Następnie,

doskonalenie nauczycieli w postaci zdalnego instruktażu, udostępnienia materiałów audiowizualnych, indywidualnego spotkania/szkolenia w obiektach uczelni, odbywało się w sposób zindywidualizowany, zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami pracowników dydaktycznych Uczelni. Kompetencje dydaktyczne kadry, zapewniające prawidłową realizację zajęć i modułów, zostały również potwierdzone przez zespół oceniający w trakcie hospitacji.

Pracownicy stanowiący obsadę kadrową kierunku biorą też czynny udział w wielu konferencjach naukowych krajowych (w latach 2018-2023 zrealizowano 216 wyjazdów) i zagranicznych (59 wyjazdów), włączając również studentów oraz publikując prace w czasopismach naukowych. Umożliwia to prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów założonych efektów uczenia się.

Powierzając zajęcia poszczególnym pracownikom, za istotne uważa się dostosowanie tematyki prowadzonych zajęć do problematyki badawczej pracowników, specjalizujących się w danych zagadnieniach. Stanowi to gwarancję prawidłowej realizacji zajęć, osiągania przez studentów założonych efektów uczenia się i jednocześnie osiągnięcia przez Uczelnię celów kształcenia.

Kadra dydaktyczna, w stosunku do ogólnej liczby studentów kierunku (łącznie 50 studentów, w tym na studiach stacjonarnych 50, na studiach niestacjonarnych 0), jest liczna (współczynnik dostępności dydaktycznej wynosi 0,58:1), co jest korzystne dla organizacji kształcenia na kierunku i pozwala na dobry kontakt nauczyciela akademickiego podczas pracy ze studentami.

Obsada zajęć dydaktycznych odbywa się z uwzględnieniem obowiązującego wymiaru pensum (*Zarządzenie nr 75/2019 Rektora PANS w Chełmie z dnia 16 września 2019 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu pracy w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie; Zarządzenie nr 17/2020 Rektora PWSZ w Chełmie z dnia 16 marca 2020 r.*) i zrównoważonego obciążenia dydaktycznego. Jednocześnie przestrzegana jest zasada przydziału zajęć osobom, które mają najlepsze kwalifikacje i kompetencje do prowadzenia danych zajęć. Kluczową wytyczną jest posiadanie dorobku naukowego lub doświadczenia praktycznego z zagadnień, do których odnosi się tematyka zajęć. Większość kadry kierunku rolnictwo posiada obie w/w kompetencje.

Całkowite roczne obciążenie godzinowe kadry prowadzącej zajęcia na kierunku rolnictwo jest dość równomierne i maksymalnie wynosi 390 godzin. Biorąc pod uwagę, że wszyscy nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku rolnictwo są zatrudnieni na etatach dydaktycznych i wypracowują wysokie pensum (240 godz. - profesor i profesor uczelni, 300 godzin adiunkt, 360 godzin asystent), nie generuje to nadgodzin.

Obciążenie godzinowe związane z prowadzeniem zajęć na kierunku rolnictwo z wykorzystaniem technik na odległość w roku akademickim 2021/2022 (semestr zimowy) wynosiło 496 godzin (co stanowiło, w zależności od specjalności od 13 do 30% ogółu godzin zajęć kontaktowych).

W roku akademickim 2019/2020 zajęcia na kierunku rolnictwo prowadzone były zarówno stacjonarnie, tj. z bezpośrednim udziałem studentów, jak i z wykorzystaniem technik i metod na odległość. W semestrze zimowym zajęcia realizowano z bezpośrednim udziałem studentów, natomiast w semestrze letnim od 11 marca 2020 z wykorzystaniem technik na odległość ze względu na sytuację pandemiczną, za wyjątkiem praktyk zawodowych. Podczas zajęć zdalnych na kierunku, jak i w komunikacji naukowej korzystano z platformy edukacyjnej "Google WorkSpace", obejmującej pakiet narzędzi takich jak: Dysk sieciowy (Dysk Google), Google Meet umożliwiające prowadzenie zajęć ze studentami, Google

Classroom oraz Formularze Google – czyli narzędzia do tworzenia testów online weryfikujących stopień osiągnięcia efektów uczenia się.

Zasady awansowania nauczycieli akademickich w PANS w Chełmie określają postanowienia Statutu Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie, którego tekst jednolity stanowi załącznik nr 3 do uchwały nr 1/CLVIII/2022 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie zmiany Statutu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie.

Zgodnie z § 71 oraz § 72 Statutu Uczelni, wewnętrzną procedurę awansową wszczyna Rektor, na wniosek Dyrektora Instytutu lub Prorektora. Do zmiany stanowiska nauczyciela akademickiego w ramach wewnętrznej procedury awansowej niezbędne jest spełnienie kryteriów kwalifikacyjnych, określonych dla danego stanowiska w Statucie.

Awans na stanowisko profesora osoby zatrudnionej na Uczelni jako nauczyciel akademicki, następuje po przedstawieniu przez tę osobę dokumentów potwierdzających uzyskanie tytułu profesora, z pierwszym dniem kolejnego miesiąca.

Zgodnie z § 73 Statutu PANS w Chełmie przeniesienie pracownika do innej grupy z zachowaniem dotychczasowego stanowiska pracy może nastąpić na wniosek pracownika, poparty przez Dyrektora Instytutu.

Elementem polityki kadrowej jest właściwe motywowanie nauczycieli. Uczelnia kładzie duży nacisk na rozwój własnej kadry dydaktycznej, stymulując rozwój naukowy pracowników zatrudnionych w podstawowym miejscu pracy w PANS w Chełmie (w ocenianym okresie 2 osoby uzyskały stopień doktora habilitowanego i 1 osoba ma otwarty przewód doktorski). Nauczyciele akademicy mają możliwość uczestniczenia w szkoleniach i studiach podyplomowych podnosząc swoje kompetencje. Ważnymi elementami motywacyjnymi polityki kadrowej są systematyczne oceny działalności dydaktycznej i organizacyjnej nauczycieli akademickich (oceny okresowe), jak również wnioskowanie o nagrody oraz odznaczenia państwowe.

W Uczelni stosowana jest weryfikacja jakości zajęć dydaktycznych, prowadzonych w każdej formie (stacjonarnej, hybrydowej i z wykorzystaniem metod i technik na odległość).

Ponadto na ocenianym kierunku, przeprowadzane są hospitacje zajęć dydaktycznych, które umożliwiają jednocześnie kontrolowanie realizacji zajęć. Brak jest typowej procedury kontrolowania realizacji zajęć, a kontrola przeprowadzana w Katedrze Rolnictwa jest oparta o dobre praktyki akademickie. Weryfikację realizacji losowo wybranych zajęć przeprowadza przynajmniej raz w roku Kierownik Katedry (lub wyznaczona przez niego osoba) w oparciu o rozkład zajęć dydaktycznych. W celu weryfikacji prawidłowości realizacji zajęć wypełniana jest karta kontroli realizacji zajęć dydaktycznych (zatwierdzony wzór). Jeżeli osoba weryfikująca stwierdzi, że naruszana jest dyscyplina realizacji zajęć dydaktycznych w Katedrze, zgłasza ten fakt Dyrektor Instytutu, która przeprowadza rozmowę z nauczycielem akademickim.

W okresie realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik na odległość zajęcia zdalne realizowane na kierunku rolnictwo kontrolowane były dwupoziomowo, tj. kierownictwo Instytutu miało możliwość dołączyć do zajęć on-line i sprawdzić sposób ich realizacji lub przeprowadzić hospitację. Także Uczelniany administrator systemu Google Suite miał możliwość nadzoru i kontrolowania procesu prowadzenia zajęć.

Hospitacje zajęć dydaktycznych są prowadzone zgodnie z harmonogramem hospitacji. W roku akademickim 2020/21 przeprowadzono 14 hospitacji nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku rolnictwo, zaś w roku 2021/22 hospitowano 12 osób.

Kontrola jakości zajęć dydaktycznych realizowana jest także w oparciu o opinie studentów wyrażone w semestralnej ankiecie studenta po każdym zakończonym semestrze zajęć.

Wyniki ankiety oceny nauczyciela oraz hospitacji są wykorzystywane do doskonalenia kadry i planowania rozwoju poszczególnych nauczycieli.

W okresie zagrożenia epidemiologicznego COVID-19 badano tylko opinię studentów na temat zajęć prowadzonych w systemie z wykorzystaniem technik i metod na odległość. Natomiast nie badano poziomu satysfakcji nauczycieli, którzy jednak na bieżąco mogli zgłaszać uwagi i wnioski pracownikom Centrum Informatycznego. Poziom satysfakcji nauczycieli akademickich z dostępnych narzędzi i platform do nauczania zdalnego w latach poprzednich nie był badany w sposób sformalizowany badaniem ankietowym.

Obecnie zajęcia na kierunku prowadzone są w formie stacjonarnej, jednak pewne funkcjonalności platformy, takie jak zamieszczanie materiałów do zajęć, możliwość kontaktu podczas konsultacji indywidualnych, wykorzystywane są przez wykładowców w praktyce akademickiej. W związku z tym istnieje potrzeba oceny technik i narzędzi kształcenia na odległość. Służy temu m. in. ankieta dla nauczycieli akademickich, opracowana w ramach realizowanego przez PANS w Chełmie projektu „Doskonałość dydaktyczna uczelni”, wprowadzona Zarządzeniem nr 39/2023 Rektora Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie z dnia 5 maja 2023 r. w sprawie procedury przeprowadzania badań ankietowych wśród nauczycieli akademickich Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie (w ankiecie zawarte jest pytanie: Jak ocenia Pani/Pan funkcjonalność stosowanych platform i narzędzi do nauczania zdalnego?).

Wyniki ankiet nauczycieli akademickich są przekazywane nauczycielom podczas indywidualnych rozmów z Dyrektorem Instytutu i Kierownikiem Katedry. Przeprowadzana jest wówczas także analiza wszystkich ocenionych aspektów zajęć w kontekście wzmacniania tych najwyżej ocenionych i poszukiwania sposobów poprawy tych najniżej ocenionych (jeśli takie są), odbywa się też dyskusja nad możliwościami rozwoju indywidualnego nauczyciela. Wynikiem ww. rozmów jest np. udział nauczycieli w organizowanych cyklicznie szkoleniach wewnętrznych, a także udział najniżej ocenionych nauczycieli w konsultacjach pedagogicznych prowadzonych przez pracowników Katedry Pedagogiki PANS w Chełmie. Konsultacje te mają formę coachingu i służą rozwijaniu umiejętności zawodowych poszczególnych nauczycieli z Katedry Rolnictwa. Ponadto zajęcia osób ocenionych najniżej w ankiecie studenckiej poddawane są obligatoryjnie hospitacjom. Dodatkowo młodszy stażem nauczyciele akademicy mogą liczyć na wsparcie doświadczonych nauczycieli, którzy pełnią funkcję opiekunów dydaktycznych i mentorów (mistrzów) w pracy naukowej.

Wnioski z hospitacji są przekazywane nauczycielom akademickim przez osoby hospitujące. Podczas hospitacji przestrzega się zasady, by osobą hospitującą był nauczyciel posiadający wyższy stopień naukowy i/lub większe doświadczenie dydaktyczne. Obecnie hospitację przeprowadza jedna osoba. Rekomenduje się, aby do hospitacji wyznaczane były zespoły min. dwuosobowe, co pozwoli na bardziej obiektywną ocenę hospitowanych zajęć.

Doskonaleniu kadry sprzyja nie tylko system oceniania, ale i nagradzania pracowników (np. przyznawanie nagród Rektora). Motywuje to nauczycieli akademickich do systematycznego

podnoszenia kompetencji nie tylko poprzez udział w szkoleniach, ale i przez podejmowanie działalności popularyzatorskiej czy zdobywanie kolejnych stopni naukowych. Uczelnia udziela wsparcia poprzez opłacanie płatnego dostępu do publikacji naukowych, finansowanie udziału w konferencjach naukowych, finansowanie postępowań o nadanie stopni i tytułów naukowych. Nauczyciel akademicki może otrzymać nagrodę Rektora za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne lub organizacyjne, w tym m.in. za uzyskanie stopnia doktora, doktora habilitowanego lub tytułu profesora. Nauczyciel akademicki może zostać nagrodzony również za autorstwo lub współautorstwo podręczników akademickich, przewodników metodycznych, osiągnięcia w zakresie kształcenia studentów, w tym m. in. za opiekę nad kołami studenckimi.

Od przyszłego roku akademickiego planowane są indywidualne rozmowy Dyrektora Instytutu oraz Kierownika Katedry (przeprowadzane po otrzymaniu wyników ankiety studenckiej), które będą opierały się na coachingu (w rozmowach będzie uczestniczył specjalista z Katedry Pedagogiki). Dzięki temu rozmowy te lepiej spełnią swoją funkcję – będą służyły nauczycielom do uświadomienia sobie potrzeby zmian i rozwoju kwalifikacji, umożliwią wspólne określenie celów i sposobów zdobywania kwalifikacji, a podczas kolejnej rozmowy (po upływie roku, po kolejnej ankietyzacji) dokonana zostanie ocena efektów zaplanowanych działań, także w kontekście ponownych wyników ankiety studenckiej. Będzie wówczas także przeprowadzana rozmowa, która pozwoli na planowanie ścieżek rozwojowych poszczególnych pracowników, a także na opracowanie takiej strategii rozwoju Katedry Rolnictwa, która w najbardziej optymalny sposób wykorzysta potencjał jej pracowników. Dotychczas została opracowana tabela pt. "Indywidualne działania na rzecz własnego rozwoju i rozwoju Katedry Rolnictwa PANS w Chełmie", którą pracownicy będą wypełniać przed taką rozmową, co będzie stanowiło punkt wyjścia do wspólnego planowania działań. W powyższej tabeli nauczyciele przedstawiają planowane działania oraz potrzeby w zakresie poszczególnych obszarów pracy, takich jak: innowacje dydaktyczne, autorskie rozwiązania w zakresie pracy ze studentami, współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, współpraca z ośrodkami naukowo-badawczymi w Polsce i za granicą, własny rozwój: poszerzanie kompetencji, wsparcie rozwoju Katedry Rolnictwa PANS w Chełmie czy propozycje zmian, wnioski własne z obserwacji.

Na Uczelni prowadzona jest właściwa polityka reagowania na konflikty, dyskryminację i przemoc oraz zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa. Obowiązują procedury oraz zasady, które mają na celu przeciwdziałać wszelkiego rodzaju konfliktom, w tym konfliktom wśród kadry nauczycielskiej. Dotychczas na kierunku rolnictwo nie stwierdzono przypadków dyskryminacji lub przemocy wobec kadry. W Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie funkcjonuje procedura w zakresie przeciwdziałania zjawisku mobbingu, wprowadzona *Zarządzeniem nr 4/2022 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie z dnia 10 stycznia 2022 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu przeciwdziałania mobbingowi w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie*, zmieniona *Zarządzeniem nr 48/2023 Rektora Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie z dnia 15 maja 2023 r. w sprawie zmiany Regulaminu przeciwdziałania mobbingowi w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie*. Regulamin ten wyjaśnia samo zjawisko mobbingu, jak i sposób postępowania w przypadku jego wystąpienia. *Zarządzenie nr 3/2022 Rektora PWSZ w Chełmie z dnia 10 stycznia 2022 r. w sprawie wprowadzenia Procedury Antydyskryminacyjnej w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie*, zmienionej *Zarządzeniem nr 49/2023 Rektora Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie z dnia 15 maja 2023 r. w sprawie zmiany Procedury Antydyskryminacyjnej w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie*, wprowadziło również zasady postępowania mające na celu

zapobieganie i zapewnienie sprawnego wyjaśniania przypadków dyskryminacji, w tym molestowania i molestowania seksualnego wśród pracowników i studentów Uczelni.

W ramach podjętych działań prewencyjnych, istotną rolę pełnią dyrektorzy instytutów jak i kierownicy poszczególnych jednostek organizacyjnych Uczelni, którzy zobowiązani zostali do monitorowania i podejmowania działań zapobiegawczych, mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji, w tym molestowania i molestowania seksualnego, a także mobbingowi.

Jako działanie prewencyjne w zakresie przeciwdziałania mobbingowi i jego skutkom, powołano na Uczelni Komisję Antymobbingową (Zarządzenie Rektora PANS w Chełmie nr 62/2022 z dnia 7 lipca 2022 r.) oraz Koordynatora ds. mobbingu. Koordynator monitoruje sytuację w zakresie możliwości występowania w PANS w Chełmie działań lub zachowań mogących nosić znamiona mobbingu oraz przyjmuje zgłoszenia, prowadzi wstępne postępowanie wyjaśniające oraz konsultacje.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na kierunku rolnictwo na poziomie studiów pierwszego stopnia liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia, struktura ich kwalifikacji oraz doświadczenie zawodowe są odpowiednie zarówno do zakładanych efektów uczenia się, jak i do liczby studentów. Obsada zajęć jest właściwa. Również struktura dorobku naukowego pracowników pozwala na zapewnienie prawidłowego procesu kształcenia. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia legitymują się, odpowiednio do profilu studiów, aktualnym i udokumentowanym dorobkiem naukowym i/lub doświadczeniem zawodowym. Kompetencje dydaktyczne kadry są wysokie, umożliwiają prawidłową realizację zajęć, nabywanie przez studentów kompetencji praktycznych oraz badawczych.

Polityka kadrowa jest transparentna, mobilizująca, sprzyja podnoszeniu kwalifikacji naukowych i kompetencji dydaktycznych przez nauczycieli. Nauczyciele akademicy podlegają systematycznej ocenie dokonywanej przez studentów w ankietach, planowanej oraz wyrywkowej/interwencyjnej (przez kierownika jednostki) ocenie podczas hospitacji zajęć, a także ocenie okresowej obejmującej działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Obciążenie godzinowe zajęć jak również przydział zajęć jest właściwy, a realizowana polityka kadrowa sprzyja rozwojowi i doskonaleniu nauczycieli.

W Uczelni wprowadzono również właściwe regulacje dotyczące działań antymobbingowych i antydyskryminacyjnych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Kierunek rolnictwo prowadzony jest przez Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka i Rolnictwie. Infrastruktura naukowo-dydaktyczna Instytutu oraz ogólnouczelniana, wykorzystywana podczas kształcenia na kierunku, zapewnia prawidłową realizację zajęć, w tym zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy związanych z kierunkiem. Pozwala to na osiąganie przez studentów efektów uczenia się, szczególnie w aspekcie praktycznym, a także prowadzenie badań naukowych, głównie w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo.

Instytut dysponuje infrastrukturą dydaktyczną oraz zapleczem badawczo-naukowym, które umożliwiają realizację procesu kształcenia i programu studiów na wysokim poziomie, a przez to osiągnięcie przez studentów zamierzonych efektów uczenia się. Sale i pracownie wyposażone są w nowoczesną aparaturę, zgodną ze specyfiką aktywności naukowo-badawczej tych jednostek oraz dostosowaną do realizowanych w nich zajęć dydaktycznych.

Zajęcia dydaktyczne dla kierunku rolnictwo są prowadzone w dwóch obiektach oraz w Centrum Studiów Inżynierskich. Zajęcia odbywają się w salach laboratoryjnych, aulach wykładowych oraz w hali sportowej. Posiadana infrastruktura obejmuje 4 aule wykładowe, odpowiednio na: 240, 198, 80 i 70 osób każda. Sale wykładowe są wyposażone w projektory multimedialne, komputery z niezbędnym oprogramowaniem oraz system nagłaśniający.

Zasoby te wykorzystywane są także przez studentów w trakcie badań realizowanych w ramach prac dyplomowych, projektów badawczych kół naukowych lub badań naukowych prowadzonych wspólnie z pracownikami Instytutu. Pracownie i laboratoria Instytutu pozwalają na realizację wszystkich zajęć dydaktycznych ujętych w programach studiów dla kierunku rolnictwo.

Przy realizacji zajęć laboratoryjnych studenci kierunku korzystają z dobrze wyposażonych pracowni i laboratoriów, znajdujących się w budynku przy ul. Pocztowej 54C oraz w CSI, m.in. laboratorium biologii i genetyki, laboratorium chemii, laboratorium fizyki, laboratorium uprawy roli i roślin, pracowni gleboznawstwa rolniczego czy pracowni łąkarstwa.

Studenci kierunku korzystają też z Laboratorium Badań Środowiskowych, w ramach którego funkcjonuje Laboratorium Analizy Instrumentalnej, Laboratorium Badania Surowców i Produktów Rolno-Spożywczych. Podczas realizacji zajęć ćwiczeniowych na kierunku rolnictwo studenci korzystają z nowoczesnej bazy dydaktycznej. Przykładowo Laboratorium biologii i genetyki wyposażone jest m.in. w mikroskopy typu MBL 180 (17 sztuk), mikroskopy Delta Optical Genetic Pro Trino (5 sztuk), kamery: µCAM (wraz z programem komputerowym Micro-Capture) i Video Camerę Eyepiece System PAL, sprzęt audiowizualny oraz mikroskop MBL 180 T z głowicą trinokularową pozwalającą na wykonywanie

dokumentacji przez przyłączenie do mikroskopu kamery lub aparatu fotograficznego (klasycznego lub cyfrowego), przenośny sterylizator parowy SPX-24 / 30L, cieplarkę laboratoryjną CLN 15.; Laboratorium uprawy roli i roślin posiada urządzenie do oceny wilgotności ziarna, zbiór nasion roślin strączkowych, zbóż, lupy, zielniki, a także sprzęt szklany, metalowy i drewniany niezbędny do prowadzenia zajęć, w tym gotowe preparaty mikroskopowe materiałów roślinnych.

Natomiast Laboratorium Badań Środowiskowych w swoim Laboratorium Analizy Instrumentalnej jest doskonale wyposażone m.in. w: TD-NMR – spektrometr magnetycznego rezonansu jądrowego, lepkościomierz kulkowy, Höpplera model VISCO BALL, ultraTermostat z grzaniem i chłodzeniem model K10T100, automatyczne titratory, spektrometr emisyjny Spectro Arcos MV, system AA 7000 oraz oprogramowanie AA Wizard, spektrofotometr UV-2600 oraz oprogramowane UV Probe, system GC-2010 Plus oraz oprogramowanie LabSolutions GC, system GCMS-TQ8040 oraz oprogramowanie GCMSolution, mineralizator mikrofalowy, analizator elementarny, chromatograf cieczerw HPLC Knauer, chromatograf gazowy oraz chromatograf GC-MS firmy Shimadzu.

Infrastruktura informatyczna umożliwia prawidłową realizację zajęć, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Wyposażenie pomieszczeń dydaktycznych jest nowoczesne i zbliżone do aktualnie używanego w obszarach zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku. Studenci korzystają z 3 pracowni informatycznych z komputerami wyposażonymi we właściwe oprogramowanie użytkowe, stanowisk: sali posiadającej 40 stanowisk, laboratorium mobilnych technik multimedialnych z komputerami z dedykowanym dziedzinowym oprogramowaniem z 15 stanowiskami oraz laboratorium 15-to stanowiskowe ze specjalistycznym oprogramowaniem użytkowym. Wszystkie pracownie i laboratoria wyposażone są w szybkie łącze internetowe, projektor multimedialny, drukarkę, ploter i skaner do wydruków i skanów powierzchni wielkoformatowych A0+. Ponadto studenci korzystają z laboratorium mobilnych technik multimedialnych wyposażonego w 15 laptopów z dedykowanym oprogramowaniem. Wszystkie stacje robocze wyposażone są w systemy operacyjne z rodziny MS Windows oraz Linux. Wszystkie pracownie i laboratoria wyposażone są w szybkie łącze internetowe, projektor multimedialny, drukarkę, ploter i skaner do wydruków i skanów powierzchni wielkoformatowych A0+.

Uczelnia posiada wykupioną subskrypcję programu Microsoft DreamSpark Premium. Studenci mają zapewniony dostęp do najnowszego oprogramowania firmy Microsoft. Stacje robocze uzbrojone są w oprogramowanie użytkowe, jak i specjalistyczne: tj. pakiet Microsoft Office, OpenOffice, pakiet CORELDRAW, pakiet Statistica, Inkscape, GIMP, AutoCAD oraz różnego rodzaju pakiety edukacyjne. Pracownie posiadają stałe, internetowe łącze światłowodowe o przepustowości 0.5 GB i są dostępne dla studentów od rana do późnych godzin wieczornych. W pracowniach informatycznych znajduje się specjalistyczne oprogramowanie, z którego mogą korzystać studenci, tj. program Dieta 6.0 (program do planowania i oceny żywienia indywidualnego i zbiorowego), program Agroasystent Plus (program wspomagający zarządzanie gospodarstwem rolnym w produkcji roślinnej).

Dobrze wyposażone pracownie umożliwiają studentom przygotowanie i prowadzenie badań naukowych pod nadzorem opiekunów również w ramach kół naukowych (Studenckie Koło Naukowe Agrobiznesu, Studenckie Koło Biologiczno-Rolnicze). Rozwój naukowy studentów jest możliwy dzięki zapewnionej dostępności do aktualnej literatury naukowej i branżowej, do specjalistycznego oprogramowania oraz nowoczesnej aparatury badawczej w specjalistycznych laboratoriach.

Student może korzystać z infrastruktury badawczej i informatycznej zgodnie z postanowieniami *Regulaminu korzystania z infrastruktury badawczej w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej*

w Chełmie, stanowiącym załącznik do Uchwały nr 1/CXXXVII/2019 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie Regulaminu korzystania z infrastruktury badawczej w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie. Każdy student ma zapewniony dostęp do sieci bezprzewodowej na terenie Uczelni oraz laboratoriów komputerowych, specjalistycznego oprogramowania również poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zadań, realizacji projektów, prac dyplomowych itp. Studenci posiadają własne konta w serwisie Wirtualna Uczelnia, adresy e-mail oraz dostęp do bezprzewodowego Internetu na terenie Uczelni.

Infrastruktura badawcza podlega wykorzystaniu zgodnie z jej przeznaczeniem. Uczelnia udostępnia infrastrukturę badawczą studentom, którzy korzystają z niej w ramach realizacji obowiązków dydaktycznych lub prowadzenia działalności naukowej. Infrastruktura udostępniana jest na wniosek zainteresowanego, za zgodą oraz pod nadzorem nauczyciela akademickiego, prowadzącego dany rodzaj zajęć lub nadzorującego działalność naukową prowadzoną przez studentów. Studenci mogą korzystać z dostępnej infrastruktury do późnych godzin wieczornych, za zgodą i pod opieką pracownika Uczelni.

Każdy student korzystający z infrastruktury badawczej PANS w Chełmie odpowiedzialny jest za jej stan i ma obowiązek natychmiastowego zgłoszenia opiekunowi uszkodzeń infrastruktury badawczej, zaginięcia lub kradzieży. Student przed przystąpieniem do korzystania z infrastruktury badawczej, zobowiązany jest do zapoznania się i przestrzegania przepisów BHP i ppoż., a także regulaminu laboratorium/pracowni.

W chwili obecnej w procesie kształcenia na kierunku rolnictwo nie są stosowane wirtualne laboratoria.

Osoby z niepełnosprawnością mają swobodny dostęp do infrastruktury dydaktycznej i naukowej. Pomieszczenia laboratoryjne i pracownie ćwiczeniowe są przestronne, wyposażone w stoły umożliwiające pracę osobom z niepełnosprawnością ruchową. Wszystkie obiekty Uczelni są wyposażone w podjazdy, windy, schodolazy. Przed budynkami wydzielone są oznakowane miejsca parkingowe dla aut osób z niepełnosprawnościami. Posadzki znajdują się na poziomie gruntu. Na terenie obiektów nie występują bariery urbanistyczne, takie jak progi czy schody. Drzwi wejściowe i wewnętrzne mają szerokość zapewniającą wygodę użytkownika osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich.

Istotne wsparcie w procesie osiągania efektów uczenia się przez studentów kierunku stanowi dobrze wyposażone zaplecze biblioteczne, obejmujące piśmiennictwo zalecane w sylabusach. Liczba egzemplarzy dostosowana jest do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów. Studenci mogą korzystać z zasobów bibliotecznych w ramach Biblioteki Głównej PANS w Chełmie. Wewnętrzną strukturę organizacyjną Biblioteki Głównej tworzą: Wypożyczalnia Książek i Zbiorów Multimedialnych, Czytelnia Główna, Oddział Gromadzenia i Opracowywania Zbiorów. Zasoby biblioteczne obejmują podręczniki, monografie, skrypty oraz publikacje informacyjne – encyklopedie, leksykony, słowniki oraz dostęp do polskich i ogólnoswiatowych baz elektronicznych. Zbiory biblioteczne stanowią ogółem ponad 44 tys. woluminów zinwentaryzowanych. Księgozbiór dedykowany dla kierunku rolnictwo liczy 2536 woluminów. Biblioteka gromadzi czasopisma polskie i zagraniczne z różnych dziedzin wiedzy i aktualnie posiada 274 tytuły. Dostępnych jest 10 tytułów czasopism dotyczących rolnictwa. Czasopisma gromadzone są i udostępniane w Czytelni, czasopisma elektroniczne dostępne są on-line lub za pomocą haseł dostępu. Biblioteka oferuje również możliwość sprowadzania niedostępnych w Bibliotece PANS materiałów z innych bibliotek w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych. Dostępna jest też wypożyczalnia zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej

Academica (3 miliony publikacji ze wszystkich dziedzin wiedzy). W bibliotece dostępne są czasopisma branżowe, tj. Top Agrar Polska, Rolniczy Przegląd Techniczny, Nowoczesna Uprawa, Przedsiębiorca rolny, Hoduj z Głową, Przegląd Zbożowo-Młynarski, Przemysł Spożywczy, Przegląd Gastronomiczny, Przegląd Piekarski i Cukierniczy, Agro Profil. Czasopisma zagraniczne udostępniane są w wersji elektronicznej, w bazach EBSCO (Academic Research Source eJournals, Academic Search Ultimate, Agricola), a także w dziale E-zasoby na stronie internetowej Biblioteki.

Studenci oraz pracownicy Uczelni mają dostęp do baz elektronicznych Wirtualnej Biblioteki Nauki, np. Elsevier i Willey, Springer, Scopus, Web of Knowledge, EBSCO oraz czasopism Nature i Science, które są dostępne na podstawie ogólnokrajowych licencji akademickich. Dostęp do zasobów jest możliwy z komputerów znajdujących się w Bibliotece oraz z komputerów zarejestrowanych w sieci Uczelni. Dostęp do baz EBSCO oraz Ibuk Libra jest możliwy z sieci Uczelni lub za pomocą konta osobistego. Zakupiony został też dostęp do bazy Academic Research Source zawierający e-booki z różnych dziedzin wiedzy. W celu zapewnienia zintegrowanego wyszukiwania w zasobach źródeł elektronicznych Biblioteka udostępnia wyszukiwarkę naukową EBSCO (EDS). Biblioteka pracuje w systemie komputerowym Sowa SQL Premium, który zapewnia katalog on-line zasobów Biblioteki PANS w Chełmie, umożliwiającą dostęp elektroniczny do konta wypożyczeń oraz zamawianie książek on-line.

W Bibliotece używanych jest 20 komputerów z dostępem do Internetu, w tym 13 dostępnych dla czytelników, 2 będące terminalami katalogowymi, 4 - do prac w zakresie opracowywania biblioteczno-bibliograficznego, a 3 służą do ewidencji czytelników i udostępnień.

Biblioteka Główna ułatwia korzystanie z zasobów osobom z niepełnosprawnościami. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku lub słuchu mogą korzystać ze stanowisk komputerowych (10 sztuk) wyposażonych w oprogramowanie udźwiękawiające tekst. Dostępny jest również elektroniczny powiększalnik, przenośne lupy zapewniające powiększenie tekstu. W bibliotece znajduje się również stanowisko komputerowe wyposażone w ergonomiczne krzesło i biurko dla osób z dysfunkcją ruchu. Każdy komputer posiada mysz komputerową Trackball odciążającą nadgarstek i mięśnie przedramienia. Osobie z niepełnosprawnością może być przydzielony asystent.

Baza biblioteczna PANS w Chełmie jest na bieżąco aktualizowana i rozszerzana o nowe pozycje książkowe i dostępy do baz on-line. Dyrektor Biblioteki PANS w Chełmie dwa razy w roku, składa Władzom Uczelni sprawozdania z działalności Biblioteki PANS w Chełmie.

Miejsca, w których odbywają się praktyki zawodowe na kierunku rolnictwo, tj. gospodarstwa rolne, agroturystyczne, ekoturystyczne, przedsiębiorstwa obsługujące rolnictwo, przedsiębiorstwa przemysłu rolno-spożywczego, instytucje wspomagające rolnictwo posiadają nowoczesną infrastrukturę i bogate wyposażenie.

Studenci kierunku rolnictwo korzystają również, szczególnie podczas różnych uroczystości, konferencji i szkoleń, z zaplecza dydaktyczno-konferencyjnego Uczelni w postaci Akademickiego Centrum Współpracy Transgranicznej w Deputyczach Nowych.

Studenci, korzystają z dostępnej infrastruktury dydaktycznej, naukowej oraz bibliotecznej, zgodnie z przepisami BHP.

Infrastruktura dydaktyczna kierunku podlega cyklicznym przeglądom, zgodnie z kalendarzem przeglądów. Z przeglądów sporządzane są raporty. Wszystkie sale laboratoryjne mają przypisanych pracowników odpowiedzialnych za jego wyposażenie i stan urządzeń.

Przegląd infrastruktury dydaktycznej dokonywany jest na początku roku akademickiego i uwzględnia niezbędne wyposażenie sal dydaktycznych. Przeglądu dokonuje zespół oceniający wskazany przez przewodniczącą Komisji ds. zapewnienia jakości kształcenia na kierunku rolnictwo. W Uczelni nie zostały wprowadzone procedury określające sposób prowadzenia ww. przeglądu, jednak weryfikacja bazy dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej przeprowadzana jest w oparciu o wypracowane w Uczelni na poszczególnych kierunkach dobre praktyki akademickie.

Ponadto zapewniony jest udział nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, jak również studentów, w okresowych przeglądach infrastruktury badawczej, poprzez wyrażanie opinii w ankietach na temat bazy dydaktycznej i laboratoryjnej, wykorzystywanej podczas realizacji zajęć na kierunku. Ww. ankiety zostały opracowane w ramach realizowanego przez PANS w Chełmie projektu „Doskonałość dydaktyczna uczelni”. Wyniki okresowych przeglądów, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, są rozpatrywane przez Komisję ds. zapewnienia jakości kształcenia na kierunku rolnictwo i wykorzystywane do doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia i Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka i Rolnictwie posiadają nowoczesną infrastrukturę dydaktyczną i naukową, obejmującą sale wykładowe, laboratoria różnego typu, pracownie komputerowe. Wyposażenie pomieszczeń jest zgodne z potrzebami studentów kierunku rolnictwo, umożliwia osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności praktycznych. Pozwala też na prowadzenie badań w ramach kół naukowych oraz przygotowywania prac dyplomowych. Aparatura badawcza jest stale unowocześniana. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń dydaktycznych, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk badawczych i komputerowych w pełni zabezpieczają potrzeby wynikające z liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć dydaktycznych. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń dydaktycznych, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk badawczych i komputerowych w pełni zabezpiecza potrzeby studentów. Przy posiadanej infrastrukturze studenci mogą wykonywać ćwiczenia samodzielnie lub w dwuosobowych zespołach. Optymalna liczebność studentów w grupie umożliwia prawidłową realizację zajęć dydaktycznych. Studenci kierunku mają zapewniony dostęp do sieci bezprzewodowej na terenie Uczelni oraz do specjalistycznego oprogramowania. Zasoby biblioteczne, związane tematycznie z dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo oraz z dyscypliną technologia żywności i żywienia, są aktualne i dostępne, zgodne z aktualnymi potrzebami procesu nauczania.

Infrastruktura wykorzystywana podczas kształcenia na kierunku rolnictwo jest dostosowana do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami w sposób zapewniający ich pełny udział w kształceniu i dający możliwość prowadzenia działalności naukowej i rozwoju.

Prowadzona jest również okresowa kontrola infrastruktury dydaktycznej i naukowej, zasobów bibliotecznych, wyposażenia technicznego pomieszczeń, której wyniki są opracowywane w formie raportów, analizowanych przez Komisję ds. zapewnienia jakości kształcenia na kierunku rolnictwo. Pozwala to na właściwą modernizację infrastruktury i jej aktualizację.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

PANS w Chełmie, w tym Katedra Rolnictwa, współpracuje w sposób ciągły z podmiotami zewnętrznymi, m.in. z producentami rolnymi, przedsiębiorcami przemysłu rolno-spożywczego. Współpraca ta ma charakter wieloaspektowy. Dotyczy ona organizacji praktyk (na podstawie podpisanych umów o współpracy i porozumień), a także organizacji szkoleń, seminariów, kursów itp. Od 2017 r. corocznie organizowane było cykliczne Seminarium Naukowe pt. „Nauka i praktyka – rolnictwo różne spojrzenia”, które od 2020 r. jest organizowane jako Konferencja Naukowa pt. „Nauka i praktyka – rolnictwo różne spojrzenia”. W ramach współpracy z IUNG-PIB w Puławach zorganizowano konferencje nt.: „Rola nauk rolniczych we wdrażaniu koncepcji zrównoważonego systemu żywnościowego „od pola do stołu”; „Gospodarka nawozowa i wyzwania wynikające z Programu azotanowego w Polsce”; „Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin w celu ochrony wody przed zanieczyszczeniem”.

W ramach tych inicjatyw nawiązywana jest współpraca środowiska naukowego z rolnikami i otoczeniem gospodarczym, co daje możliwość wdrażania nowych rozwiązań do praktyki rolniczej, ważnych z punktu widzenia rozwoju rolnictwa oraz zwiększenia jego konkurencyjności i innowacyjności. Zorganizowano również spotkanie z przedstawicielem Państwowego Urzędu Pracy dla studentów IV roku rolnictwa, poświęcone różnym formom wsparcia, które można uzyskać po zakończeniu nauki. Inne wydarzenia to m.in. warsztaty: „Ochrona wyłącznego prawa istotą innowacyjności, czyli wpływ działań Agencji Nasiennej na rozwój rolnictwa”, akcję edukacyjną w postaci wykładów upowszechniających zagadnienia związane ze zdrowiem roślin, z zakresu ochrony roślin przed agrofagami, a także kontroli w czasie importu i eksportu produktów pochodzenia roślinnego. Nadbużański Związek Pszczelarzy w Chełmie zorganizował 5 czerwca 2022 r. w Okszowie „Święto Pszczoły”, w którym brali udział pracownicy Instytutu i studenci rolnictwa. Ciekawe wydarzenie, to m.in. prowadzenie przez Pracowników Instytutu zajęć warsztatowych w szkołach

ponadpodstawowych na temat „Zdrowa żywność „od producenta do konsumenta” - marzec-kwiecień 2022 r. Dzięki zaangażowaniu interesariuszy zewnętrznych zrealizowano także dwie edycje projektu: „Program praktyk zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach” (POWR), lata 2016-2018 I edycja oraz II edycja, lata 2017-2018. – uczestniczyło odpowiednio 6 i 9 studentów kierunku rolnictwo. Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwymi dla kierunku.

Współpraca ta dotyczy także realizacji i doskonalenia programu studiów. Wskutek tych działań program studiów na kierunku rolnictwo został dostosowany do praktycznego profilu kształcenia. Przy opracowywaniu treści wybranych przedmiotów udział brali pracownicy Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka i Rolnictwie oraz Katedry Rolnictwa, którzy w znacznej mierze posiadają doświadczenie zawodowe (są praktykami), dzięki czemu program był dostosowany do potrzeb rynku pracy.

Jako interesariusze zewnętrzni, program studiów pozytywnie zaopiniowali lokalni przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, m.in. centra edukacji żywieniowej, gospodarstwa rolne, instytuty naukowe i prywatni przedsiębiorcy z branży rolno-spożywczej. Ponadto, Biuro Karier współpracuje z pracodawcami w zakresie wsparcia w poszukiwaniu pracowników, stażystów oraz praktykantów na potrzeby praktyk dodatkowych. Organizowane są spotkania promujące pracodawców, w tym spotkania rekrutacyjne. Informacje od pracodawców są przekazywane właściwym komisjom kierunkowym, w tym Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku rolnictwo. Przedstawiciele otoczenia z społeczno-gospodarczego, reprezentujący rolnictwo wchodzi także w skład struktur organów jakości kształcenia w Uczelni. Przedstawiciel pracodawców, wchodzi – z głosem doradczym – w skład Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku rolnictwo, a zatem posiada realny wpływ na program studiów obowiązujący na kierunku (może zgłaszać uwagi dotyczące realizacji programu, jego doskonalenia, może też wpływać na rozwój kierunku). Interesariusze rekomendowali zwiększenie liczby godzin praktyk, co zostało wprowadzone od roku akademickiego 2019/2020. Zgodnie z zarządzeniem Uczelni, przy Katedrze Rolnictwa została powołana przez Dyrektora Instytutu Kierunkowa Rada Interesariuszy Zewnętrznych (pierwsze spotkanie zaplanowano w miesiącu czerwcu). Celem tego gremium jest: opracowywanie opinii w zakresie potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, a także w kontekście perspektyw rozwoju kierunku; opiniowanie programu studiów i wnioskowanie o wprowadzenie zmian w programie w celu dostosowania go do zmieniających się potrzeb otoczenia; przedstawianie rekomendacji na temat miejsc realizacji praktyk zawodowych; dążenie do poszerzania możliwości odbywania praktyk.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami, ma charakter stały i przybiera zróżnicowane formy, także oprócz wymienionych, wizyty studyjne w Polsce i za granicą, prace dyplomowe w oparciu o badania z przedsiębiorstw. Przykładem mogą być wizyty w miejscach: Rolniczy Zakład Doświadczalny w Werbkowicach, stadnina Koni w Białce, Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Bezku, W ramach programu „„Program rozwojowy PWSZ w Chełmie” studenci mieli możliwość poznania, w ramach warsztatów, procesu produkcji maszyn rolniczych, w zakładzie mieszczącym się z Stefie Ekonomicznej w Lublinie.

W ostatnich latach na wniosek interesariuszy zewnętrznych dokonano m.in. następujących zmian: zmieniono liczbę godzin praktyk w poszczególnych semestrach, wprowadzono przedmiot *finanse i rachunkowość*, usunięto z programu przedmiot *technologie zbioru i konserwacji pasz objętościowych*.

Program studiów już po dokonaniu zmian wprowadzonych na wniosek przedstawicieli pracodawców został powtórnie zaopiniowany (pozytywnie) przez interesariuszy zewnętrznych. W wyniku rekomendacji komisji kierunkowej dotyczącej doskonalenia form współpracy z interesariuszami systematycznie podpisywane są porozumienia o współpracy z firmami, z którymi dotychczas nie była prowadzona współpraca, np. w latach 2022-2023 podpisane zostały nowe 4 porozumienia m.in. zakłady produkcyjne, dystrybutorzy maszyn rolniczych i gospodarstwa rolne. Świadczy to, o ciągłym doskonaleniu w tym zakresie.

W czasie pandemii współpraca odbywała się w postaci spotkań online i korespondencji mailowej.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku rolnictwo. Współpraca z otoczeniem prowadzona jest systematycznie i przybiera zróżnicowane formy, adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

PANS w Chełmie podejmuje działania w celu zwiększenia umiędzynarodowienia kształcenia. Na Uczelni funkcjonuje Biuro Współpracy z Zagranicą z Sekcją Obsługi Programu Erasmus+. Wymianę międzynarodową na Uczelni nadzoruje Koordynator ds. Programu Erasmus+. Działania związane z umiędzynarodowieniem procesu kształcenia obejmują zarówno studentów, jak i pracowników. Dotyczą one, m.in. zwiększenia liczby studentów z zagranicy kształcących się na kierunku rolnictwo, możliwości udziału w wymianie międzynarodowej (Erasmus+), wyjazdów na praktyki czy staże zagraniczne. W latach 2018-2022 zainteresowanie wśród studentów i pracowników wyjazdami w ramach programu Erasmus+ było zróżnicowane. Na ten stan wpłynął też okres pandemii Covid-19. W ostatnim okresie obserwuje się jednak wzrost mobilności.

Wymiana międzynarodowa nauczycieli i studentów Instytutu odbywa się głównie w ramach programu Erasmus+ na podstawie 13 dwustronnych umów z uczelniami zagranicznymi. Są to: University North (Chorwacja), Uniwersytet w Ostrawie (Czechy), Uniwersytet w Brnie (Czechy), University in Usti and Labem (Czechy), Czech University of Life Sciences Prague (Czechy), Hochschule Karlsruhe – Technik und Wirtschaft (Niemcy), Instituto Politecnico de Portalegre (Portugalia), Katolicki Uniwersytet w Ruzomberoku (Słowacja), Międzynarodowa Wyższa Szkoła Zarządzania w Preszowie (Słowacja), Uniwersytet w Preszowie (Słowacja), Politechnika w Koszycach (Słowacja), Uniwersytet w Żilinie (Słowacja), Uniwersytet Lotniczy w Ankarze (Turcja), Stefan Cel Mare University of Suceava (Rumunia). Współpraca dotyczy zarówno wymiany studentów i pracowników oraz współpracy naukowej. Program umożliwia ponadto realizację zagranicznych praktyk studenckich w trakcie semestru, w okresie wakacyjnym, a także po zakończeniu procesu kształcenia (tzw. praktyki absolwenckie). Studenci i kadra kierunku rolnictwo mogą korzystać z każdej z powyższych umów.

Działania na Uczelni związane z umiędzynarodowieniem pozwalają też na stały rozwój kadry kierunku. Nauczyciele mogą zdobywać doświadczenie dydaktyczne i nawiązywać współpracę naukową poprzez wyjazdy zagraniczne, głównie w ramach programu Erasmus+. Dzięki temu poszerzają kompetencje dydaktyczne i nabywają umiejętności praktyczne, a także zdobywają wiedzę i doskonalą swoje umiejętności w zakresie swojej działalności naukowej.

W latach 2018-2022 nauczyciele akademicy oraz studenci Instytutu Nauk Rolniczych PANS w Chełmie uczestniczyli w wymianie międzynarodowej w ramach programu Erasmus+. W ww. okresie zostało zrealizowanych 20 mobilności nauczycieli akademickich kształcących studentów na kierunku rolnictwo, w tym 12 wyjazdów dydaktycznych związanych z prowadzeniem zajęć w uczelni zagranicznej, 6 wyjazdów o charakterze szkoleniowym i 3 wyjazdy stażowe.

Wyjazdy dydaktyczne nauczycieli odbyły się, m.in. do: Mendelova Univerzita v Brne (Czechy), University of Žilina (Słowacja), Walloon Agricultural Research Centre (Belgia).

Uczestnicy nie mają obowiązku składania na Uczelni raportów z wyjazdów. Uzupelniają oni jedynie raporty w systemie Erasmus+, do których Uczelnia nie ma wglądu, ze względu na anonimowość ankiet.

Koordynator ds. programu Erasmus+ obecnie nie przygotowuje sprawozdania ze swojej działalności oraz zakresu wymiany międzynarodowej. Rekomenduje się wprowadzenie rocznych sprawozdań z działalności koordynatora ds. programu Erasmus+, celem wykorzystania do podejmowania działań intensyfikujących umiędzynarodowienie przez Biuro Współpracy z Zagranicą z Sekcją Obsługi Programu Erasmus+ oraz Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku rolnictwo.

Przykładem współpracy międzynarodowej są też szkolenia i kursy prowadzone w j. angielskim przez Profesora z Uczelni, pod auspicjami Międzynarodowej Rady Łowieckiej w Szwecji, Irlandii, Belgii,

Czechach, Słowacji, Litwie, Łotwie i Estonii. W 2021 r. w ramach międzynarodowej współpracy jeden z nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku był także opiekunem naukowym dwóch studentów kierunku rolnictwo, którzy uczestniczyli w konkursie międzynarodowym dla uczelni wyższych "Nauki rolnicze a żywność" (Agroinżynieria) na podstawie umowy o współpracy z Uniwersytetem Gospodarki Wodnej i Wykorzystania Zasobów w Równym (Ukraina).

Nauczyciele akademicy uczestniczą również w międzynarodowych konferencjach. W latach 2018 – 2023 zrealizowano 59 wyjazdów na konferencje zagraniczne. Przykładem doskonałej międzynarodowej współpracy oraz efektem mobilności kadry są publikacje powstałe w zespołach międzynarodowych.

Uczelnia wspiera i zachęca studentów do mobilności międzynarodowej. W ciągu ostatnich 5 lat w programie Erasmus+ uczestniczyło 15 studentów kierunku rolnictwo, którzy odbyli zagranicą praktyki zawodowe, m.in. w Wielkiej Brytanii i na Słowacji. Obecnie na kierunku rolnictwo studiuje 3 studentów z zagranicy (Ukraina).

Koncepcja kształcenia na kierunku rolnictwo uwzględnia naukę języka obcego. Studenci ocenianego kierunku doskonałą znajomość języka obcego podczas stacjonarnych jak i niestacjonarnych studiów pierwszego stopnia w wymiarze 120 godzin (5 ECTS). Potwierdzeniem osiągniętych kompetencji językowych na poziomie B2 jest zdanie egzaminu. Na zajęciach z lektoratu języka obcego studenci poznają słownictwo niezbędne do wykonywania zawodów powiązanych z branżą rolno-spożywczą. Cenną inicjatywą jest także praktyczne przygotowywanie studentów do przeprowadzania rozmów rekrutacyjnych, co znacznie ułatwia znalezienie zatrudnienia również za granicą po ukończeniu studiów. Poza tym przydatne w nauce języka obcego byłoby wprowadzenie do programu kształcenia wybranych przedmiotów fakultatywnych w języku angielskim.

W celu podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia Uczelnia oferuje wsparcie dla studentów z zagranicy, organizując bezpłatne kursy języka polskiego. Student obcokrajowiec może też przystąpić do państwowego egzaminu certyfikatowego z języka polskiego. Od 2019 roku Uczelnia posiada uprawnienia do organizacji ww. Egzaminów.

Uczelnia wspiera pracowników w rozwoju naukowym i zawodowym poprzez organizowanie cyklicznych szkoleń językowych dla pracowników poszczególnych katedr w Uczelni. Celem tych szkoleń jest w szczególności poznanie i utrwalenie słownictwa specjalistycznego, a także doskonalenie wybranych sprawności językowych. Dla nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku rolnictwo Studium Języków Obcych organizowało szkolenie praktyczne w dniach 15-16 marca 2021 pt. „Język angielski zawodowy w rolnictwie”, którego celem było utrwalanie słownictwa i umiejętność mówienia, szczególnie w sytuacjach komunikacyjnych charakterystycznych dla środowiska pracy w firmach związanych z rolnictwem. Ponadto nauczyciel może uzyskać 50% dofinansowania z funduszy rektorskich do kursu języka obcego.

Uczelnia planuje również podjęcie innych działań zmierzających do poprawy kompetencji językowych pracowników, w tym pracowników Katedry Rolnictwa. W ramach Programu NAWA Welcome to Poland przygotowany zostanie przez pracowników Biura Wniosków i Projektów PANS w Chełmie projekt, którego jednym z celów będzie podniesienie umiejętności komunikacyjnych nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć dydaktycznych w językach obcych (poprzez organizację szkoleń językowych). Kontynuowane będą także wewnętrzne szkolenia językowe prowadzone przez pracowników Studium Języków Obcych.

W ocenianym okresie nauczyciele i studenci uczestniczyli w szkoleniach, kursach, wykładach, konferencjach w ramach mobilności wirtualnej. Przykładem może być udział w XX Międzynarodowego Naukowo - Praktycznego Forumu: Teoriâ i Praktyka Rozvitky Agropromislovogo Kompleksy Ta Sil's'kih Teritorij, Lviv, Ukraine (Wrzesień 2020), 8th International Conference "Human-Nutrition-Environment", Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów (Październik 2021).

Ocena stopnia umiędzynarodowienia studiów dokonywana jest raz w roku podczas posiedzeń Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku rolnictwo. Podczas posiedzeń tej Komisji formułowane są wnioski wynikające z oceny stopnia umiędzynarodowienia kadry i studentów, wskazywane są również propozycje działań doskonalących, które zawierają przedstawione protokoły z posiedzeń KdsZJK na kierunku rolnictwo. Rekomendowane przygotowanie rocznych sprawozdań przez koordynatora ds. programu Erasmus +, umożliwi lepszą ocenę stopnia umiędzynarodowienia kadry i studentów.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia wspiera aktywność związaną z wymianą międzynarodową zarówno nauczycieli akademickich, jak i studentów. Studenci ocenianego kierunku doskonalą znajomość języka obcego w wymiarze 120 godzin (5 ECTS), a potwierdzeniem osiągniętych efektów uczenia się na poziomie B2 jest zdanie egzaminu. Nauczyciele akademicy oraz studenci uczestniczą w wymianie międzynarodowej. Działania na Uczelni związane z umiędzynarodowieniem pozwalają też na stały rozwój kadry kierunku. Nauczyciele mogą zdobywać doświadczenie dydaktyczne i nawiązywać współpracę naukową poprzez wyjazdy zagraniczne, głównie w ramach Erasmus+. Mogą także wyjeżdżać na staże naukowe. Wymianę międzynarodową organizuje i nadzoruje Koordynator ds. programu Erasmus+, zachęcając do uczestnictwa zarówno nauczycieli jak i studentów kierunku rolnictwo. Studenci uczestniczyli dotychczas w wyjazdach na dodatkowe praktyki. Zarówno kadra kierunku jak i studenci uczestniczyli w szkoleniach, wykładach, konferencjach w ramach mobilności wirtualnej. Dokonywana jest także w każdym roku akademickim ewaluacja stopnia umiędzynarodowienia studiów przez Komisję ds. zapewnienia jakości kształcenia na kierunku rolnictwo.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

PANS w Chełmie w ramach wsparcia studentów kierunku rolnictwo w procesie dydaktycznym oraz wejścia na rynek pracy, oferuje studentom różnorodne i kompleksowe wsparcie w zakresie materialnym, naukowym, dydaktycznym oraz administracyjnym. Zachęca studentów do angażowania się w badania w ramach kół naukowych, udziału w konferencjach naukowych i projektach organizowanych w ramach działalności organizacji studenckich. Uczelnia zapewnia, poprzez stosowne jednostki, opiekę nad przebiegiem studiów oraz dostępem do wsparcia finansowego i stypendiów. Wsparcie w nawiązywaniu kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz w procesie wejścia na rynek pracy zapewnia studentom Biuro Karier „Żak”, które oferuje możliwość udziału w dodatkowych formach kształcenia: warsztatach i szkoleniach oraz indywidualnych konsultacjach tematycznych. Tematyka szkoleń obejmuje kompetencje, które są niezbędne do funkcjonowania absolwentów w przyszłości na rynku pracy. Biuro prowadzi również Wirtualne Centrum Doradczę, w formie platformy łączącej dane na temat rynku pracy, ofert pracy, szkoleń podnoszących umiejętności i umożliwiających zdobycie dodatkowych kwalifikacji. Dodatkowo prowadzi wsparcie w poszukiwaniu przez studentów i absolwentów Uczelni pierwszej pracy, prowadzi doradztwo w zakresie przygotowania dokumentów aplikacyjnych oraz przygotowania do spotkania z pracodawcą i rozmowy kwalifikacyjnej. Biuro Karier „Żak” prowadzi również coroczne badania karier zawodowych absolwentów PANS w Chełmie. Z kolei przygotowane raporty stanowią podstawę do wprowadzenia działań doskonalących przygotowanie studentów do odnalezienia się na rynku pracy.

Uczelnia zapewnia wsparcie różnym grupom studentów w zakresie studiowania poprzez możliwość uzyskania Indywidualnej Organizacji Studiów, w szczególności studentom wyróżniającym się dobrymi wynikami w nauce, osiągającym wybitne wyniki sportowe, uczestniczącym w pracach o charakterze naukowym, skierowanym na studia w innej uczelni krajowej lub zagranicznej, studentkom w ciąży i studentom będącym rodzicami, przyjętym na studia w wyniku potwierdzenia wcześniej osiągniętych efektów uczenia się lub w innych, szczególnie uzasadnionych przypadkach. Student może, za zgodą Rektora, studiować w ramach kierunku, poza specjalnością podstawową, także inne specjalności. Inną formą indywidualizacji studiowania jest możliwość uczestnictwa w licznych przedsięwzięciach o charakterze naukowym i praktycznym, organizowanych przez PANS w Chełmie.

Studenci wizytowanego kierunku otrzymują szerokie wsparcie w zakresie naukowym poprzez wspieranie działalności kół naukowych oraz dydaktycznym poprzez konsultacje, wizyty studyjne w gospodarstwach rolnych i przedsiębiorstwach związanych z rolnictwem. Studenci mogą liczyć na wsparcie materialne, które jest potrzebne do rozwijania ich zainteresowań w ramach rozwoju kół naukowych w ramach dofinansowania z budżetu samorządu studentów przeznaczonego na działalność organizacji studenckich. Zakres motywowania w zakresie działalności organizacji studenckich, a w szczególności Studenckim Kole Naukowym Agrobiznesu i Studenckim Kole Biologiczno-Rolniczym oraz szeroki poziom wsparcia w ich organizacji potwierdza bardzo dokładnie przedstawiony zakres działalności kół naukowych, m.in. udział w: Ogólnopolskiej Konferencji Kół Naukowych „Koła naukowe - szkołą twórczego działania” w PWS im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej; „Bydło, rynek,

predyspozycje gospodarstw do produkcji”, Lubelskiej Konferencji Magnezologicznej w latach 2014-2018, XIII Międzynarodowym Seminarium Studenckich Kół Naukowych w UP w Lublinie; współorganizacja cyklu wykładów tematycznych pt. „Nauka i praktyka”, na którym zaprezentowano referaty nt. „Produkcja chmielu w Polsce – historia i współczesność” oraz wiele innych. Studenci w ramach uczestnictwa w projektach mają również możliwość współtworzenia publikacji naukowych.

Studenci zwracają uwagę na bardzo szczegółową wiedzę teoretyczną i praktyczną pracowników dydaktycznych oraz wskazują na bardzo dobry kontakt z wykładowcami, zarówno podczas zajęć, jak i poza godzinami pracy. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci przedstawili nieformalny sposób nagradzania za wybitne osiągnięcia w różnych dyscyplinach zaznaczając, że nagrodzeni otrzymują sprzęt przydatny do rozwoju w określonej dyscyplinie. Student PANS ma możliwość korzystania z pomocy materialnej i ubiegać się o stypendia socjalne, stypendia dla osób z niepełnosprawnością, stypendium Rektora i zapomogi na podstawie Regulaminu świadczeń dla studentów PANS w Chełmie. Podział dotacji przeznaczonej na poszczególne rodzaje świadczeń jest dokonywany przez Rektora w porozumieniu z Uczelnianą Radą Samorządu Studentów PANS w Chełmie. Stypendia przyznaje Komisja Stypendialna, w której skład wchodzi przedstawiciele URSS PANS. Studenci mają również możliwość ubiegania się o przyznanie zakwaterowania w Domu Studenckim Uczelni. Studenci z wybitnymi osiągnięciami zarówno naukowymi, jak i w innych formach działalności są informowani o innych formach wsparcia, np. stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz stypendium Marszałka Województwa Lubelskiego. PANS w Chełmie podejmuje działania w zakresie wsparcia udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, a w szczególności Programu Erasmus+. Uczelnia, w zależności od zainteresowań studentów, oferuje również możliwość nawiązania współpracy z nowymi zagranicznymi ośrodkami akademickimi w ramach Programu Erasmus+, uwzględniając faktyczne możliwości studentów w zakresie realizacji takich wyjazdów. Studenci na spotkaniu podkreślili bardzo dużą wartość wyjazdów organizowanych w ramach programów, zwracając szczególną uwagę na fakt uwzględniania rozwoju praktycznych umiejętności.

Student z niepełnosprawnością może zwrócić się do Dyrektora Instytutu z wnioskiem o wyznaczenie dla niego opiekuna, który określa i przedkłada Dyrektorowi szczególne potrzeby studenta z niepełnosprawnością w zakresie organizacji i realizacji procesu dydaktycznego. Ponadto student z niepełnosprawnością ma możliwość skorzystania z szeregu udogodnień wynikających z Regulaminu Studiów. Nad należytym spełnianiem dostępności studiów dla osób ze szczególnymi potrzebami czuwa Pełnomocnik ds. osób z niepełnosprawnych.

Studenci pozytywnie oceniają pracę administracji PANS (jednostki centralne, takie jak Dział Obsługi Studenta, Dział Pomocy Materialnej oraz Dział Obsługi Studenta Instytutu), zwracając uwagę na sprawne załatwianie spraw studenckich. Dodatkowo, każdy student może korzystać z indywidualnego konta w ramach Wirtualnej Uczelni, na którym znajduje informacje na temat bieżących spraw. W sprawach indywidualnych studenci mają możliwość skorzystania z pomocy Dyrektora Instytutu oraz Prorektora ds. Studenckich Uczelni.

Studenci pozytywnie oceniają podejście Uczelni do sposobów zgłaszania przez studentów skarg i wniosków oraz przejrzyste i skuteczne sposoby ich rozpatrywania. Studenci mają możliwość przedstawiania swoich skarg i wniosków w sposób zarówno formalny, po przedstawieniu pisma Pani Prorektor ds. Studenckich, jak i nieformalny, podczas spotkań z samorządem oraz władzami Uczelni.

Studenci są odpowiednio przeszkoleni w zakresie swoich praw i obowiązków, zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Na Uczelni został powołany Koordynator ds. antydyskryminacji do przyjmowania zgłoszeń dotyczących występowania wszelkich form dyskryminacji oraz zapobiegania tym zjawiskom. Studenci są odpowiednio poinformowani w jaki sposób reagować w przypadku wystąpienia powyższych sytuacji. Uczelnia określa również procedurę w przypadku wystąpienia mobbingu lub jakichkolwiek innych form dyskryminacji i przemocy w celu zapobiegania i zwalczania takich zachowań. Nad powyższą procedurą czuwa Koordynator ds. mobbingu, do którego każda osoba doświadczająca mobbingu może zgłosić takie działania.

Reprezentantem ogółu studentów na Uczelni jest Samorząd Studencki, który realizuje swoje działania w porozumieniu z władzami zarówno Uniwersytetu, jak i Instytutu, uczestnicząc w pracach organów kolegialnych, takich jak: Rada Biblioteczna, Uczelniana Komisja Wyborcza, Uczelniana Komisja Dyscyplinarna ds. Nauczycieli Akademickich, Uczelniana Komisja Dyscyplinarna i Odwoławcza Komisja ds. Studentów. Dodatkowo Przewodniczący Samorządu wchodzi w skład Rady Uczelni. Studenci działając w samorządzie mają możliwość opiniowania programów studiów oraz realnego wpływu na jakość studiowania na Uczelni poprzez wydawanie opinii, m.in. w zakresie przyznawania stypendiów, regulaminu świadczeń, przeprowadzania oceny okresowej, itp. Samorząd ma zapewnione odpowiednie wsparcie materialne i merytoryczne w zakresie odpowiedniego funkcjonowania na Uczelni.

PANS w Chełmie przeprowadza okresowe przeglądy wsparcia studentów, obejmujące ocenę prowadzących, wykorzystywania infrastruktury Uczelni, skuteczność systemów motywacyjnych oraz poziomu zadowolenia studentów z wszystkich podejmowanych działań w zakresie wsparcia studentów wizytowanego kierunku podczas studiów. Przeglądy są przeprowadzane po zakończeniu każdego semestru, a zgromadzone informacje służą Uczelni do doskonalenia wsparcia oraz urozmaicenia jego form w przyszłości. Poza formalną oceną okresową istnieje również możliwość zgłaszania sugestii dotyczących wsparcia studentów w sposób indywidualny w formie spotkania z władzami zarówno Instytutu, jak i Uczelni.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Mając na uwadze analizę stanu faktycznego PANS w Chełmie należy stwierdzić, że system zapewnienia wsparcia studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym, wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia ma charakter stały i działa w sposób spełniający założenia kierunku rolnictwo. System przybiera różne formy, a w jego ramach wykorzystywane są nowoczesne narzędzia i technologie, dzięki którym Uczelnia może zapewnić studentom wsparcie na możliwie wysokim poziomie. Uczelnia, mając na uwadze specyfikę kierunku rolnictwo, w głównej

mierze skupia się na rozwoju praktycznym studentów i przygotowania ich do wejścia na rynek pracy, organizując liczne spotkania z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz wyjazdy i praktyki do miejsc w celu bliższego poznania specyfiki zawodu. Uczelnia zapewnia wsparcie dostosowane do różnych grup studentów, w tym studentów zagranicznych, rodziców, studentów pracujących oraz studentów z niepełnosprawnościami. PANS w Chełmie poprzez procedurę zgłaszania skarg i wniosków, odpowiada na potrzeby studentów w zakresie zgłaszania nieprawidłowości. Uczelnia poprzez Procedurę Antymobingową określa zasady przeciwdziałania zjawisku mobbingu, dyskryminacji, innych form przemocy i wykluczenia oraz tryb postępowania w celu ich eliminacji. Studenci są odpowiednio poinformowani o wszelkich formalnościach wynikających z procesu kształcenia oraz mają możliwość skorzystania z gotowych wzorów wniosków w wielu kwestiach. Organizacje studenckie, w tym Samorząd Studentów, otrzymują odpowiednio dostosowane wsparcie finansowe, merytoryczne i organizacyjne. Studenci mają realny wpływ na proces kształcenia w formie formalnej poprzez ewaluację zajęć, kadry administracyjnej oraz infrastruktury uczelni oraz nieformalnej poprzez rozmowy z władzami Instytutu oraz władzami Uczelni. Okresowe przeglądy systemu wsparcia studentów są prowadzone w sposób uwzględniający wszelkie formy wsparcia, a w przypadku ustalenia nieprawidłowości lub możliwości poprawy jakości studiowania Uczelnia podejmuje rozwiązania naprawcze i doskonalące.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacje o studiach w PANS w Chełmie są dostępne dla jak najszerszego grona odbiorców. Informacje o wizytowanym kierunku znajdują się na stronie internetowej Uczelni oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, do którego można przejść bezpośrednio ze strony głównej Uczelni. Sposób przekazywania informacji gwarantuje łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem oraz bez względu na wykorzystywany sprzęt lub oprogramowanie. Funkcjonalność strony internetowej umożliwi również dostosowanie treści dla osób z niepełnosprawnością. Informacje zawarte na stronie internetowej Uczelni obejmują m.in. cel kształcenia, terminarz procesu przyjęć na studia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, zasady dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe. Na stronie studenci znajdują również informację na temat organizacji i przebiegu praktyk zawodowych, pomocy materialnej oraz sposobów ich uzyskania. Studenci na stronie internetowej oraz stronie Facebook Uczelni znajdują informacje na temat aktualnych działań podejmowanych przez Uczelnię

oraz projektów, w których mają możliwość uczestniczyć. BIP Uczelni jest przejrzysty i czytelny dla wszystkich potencjalnych interesariuszy, zarówno kandydatów, studentów czy przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Uczelnia prowadzi bieżący przegląd zakresu informacji w zakresie aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców (kandydatów na studia, studentów, pracodawców), m.in. w ramach ankiet ewaluacyjnych przeprowadzanych po zakończeniu każdego semestru oraz analizę własną zespołu odpowiedzialnego za monitorowanie tych treści. Dodatkowo, Uczelnia umożliwia również udział w anonimowych ankietach dotyczących zamieszczanych na niej informacji skierowanych do wszystkich użytkowników strony (bez konieczności logowania w systemie). Uczelnia prowadzi szczegółowy spis wszelkich Uchwał Senatu oraz Zarządzeń Rektora w Biuletynie Informacji Publicznej, jednak nie udostępnia przedmiotowych dokumentów do publicznej wiadomości, poza opisem czego dane dokumenty dotyczą. Zespół oceniający PKA rekomenduje rozważenie przez Uczelnię poszerzenia zakresu informacyjnego BIP w zakresie Uchwał Senatu oraz Zarządzeń Rektora w celu poszerzenia zakresu transparentności działań podejmowanych przez te organy oraz bieżącego informowania studentów i pracowników o zaistniałych zmianach. Informacje zawarte na stronie internetowej Uczelni i BIP są corocznie aktualizowane przez komisję kierunkową oraz Uczelnianą Komisję ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, które wspólnie na podstawie dogłębnej analizy ww. zakresu informacji wprowadzają odpowiednie korekty w celu doskonalenia aktualności i zakresu informacji dostępnych na stronie internetowej Uczelni. Jednym z działań doskonalących, jest powstanie zakładki na stronie internetowej dotyczącej współpracy. Ma ona stanowić platformę komunikacyjną między interesariuszami zewnętrznymi a Uczelnią oraz studentami. Na stronie zostanie umieszczona również ankieta realizowana w ramach projektu: „Doskonałość dydaktyczna uczelni”. Ankieta ta jest przeznaczona dla przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego (wprowadzona Zarządzeniem Rektora, w sprawie procedury przeprowadzania badań ankietowych wśród przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego).

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

PANS w Chełmie zapewnia publiczny dostęp do informacji dla jak najszerszego grona odbiorców, w sposób przystępny dla każdego interesariusza oraz bez ograniczeń związanych z czasem, miejscem lub urządzeniem wykorzystywanym przez odbiorców. Informacje są przystosowane również do osób ze szczególnymi potrzebami. Strona internetowa Uczelni oraz Biuletyn Informacji Publicznej wzajemnie się uzupełniają i zapewniają nieskrępowany dostęp do wszystkich informacji, które obejmują cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis

procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego oraz zasad dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, charakterystykę warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się. Rekomenduje się jedynie rozważenie przez Uczelnię poszerzenia zakresu informacyjnego BIP w zakresie Uchwał Senatu oraz Zarządzeń Rektora w celu poszerzenia zakresu transparentności działań podejmowanych przez te organy. System monitorowania aktualności, rzetelności, zrozumiałości i kompleksowości informacji na temat studiów prowadzony przez komisje kierunkowe oraz Uczelnianą Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia działa w sposób odpowiedni, wprowadzając bieżące, coroczne aktualizacje w celu doskonalenia aktualności i zakresu informacji dostępnych na stronie internetowej Uczelni.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Zapewnienie najwyższej jakości kształcenia należy do podstawowych działań PANS w Chełmie. Obowiązująca polityka jakości kształcenia jest zgodna ze Strategią Rozwoju Uczelni oraz zapisami prawa powszechnie obowiązującego. Została wprowadzona Zarządzeniem nr 85/2019 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie z dnia 30 września 2019 r. w sprawie Polityki Jakości Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie. Celem polityki jakości jest zapewnienie studentom jak najwyższych standardów kształcenia, zwiększających ich szanse na rynku pracy oraz podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności Uczelni. Politykę Jakości tworzą Uchwały Senatu oraz Zarządzenia Rektora PWSZ w Chełmie w obszarze jakości kształcenia, a w szczególności Zarządzenie nr 57/2019 Rektora PWSZ w Chełmie z dnia 15 lipca 2019 r. w sprawie Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia z późn. zm. Kształtowanie polityki jakości następuje poprzez następujące działania: a. udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w opracowywaniu i doskonaleniu programów studiów; b. zapewnienie wykwalifikowanej kadry dydaktycznej niezbędnej w procesie realizacji przez studentów założonych efektów uczenia się; c. stosowanie skutecznych i różnorodnych metod oraz środków i narzędzi dydaktycznych wspomagających osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się; d. ankietyzacja studentów w zakresie poziomu satysfakcji z jakości kształcenia; e. wspieranie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz doskonalenie form wsparcia; f. doskonalenie warunków realizacji procesu kształcenia; g. współpraca z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowo-badawczymi w celu wymiany studentów, kadry i myśli naukowej; h. monitorowanie losów zawodowych studentów; i. doskonalenie obsługi studentów. Do realizacji przyjętej polityki jakości zobowiązani są studenci oraz kadra akademicka i administracyjna

zatrudniona w Uczelni. Zasady dotyczące projektowania, zatwierdzania, monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów określone są m.in. w Statucie, a przede wszystkim w funkcjonującym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia (Zarządzenie nr 57/2019 z późn. zm.), który reguluje działania na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewniania jakości kształcenia na Uczelni. Monitorowanie oraz ocena programu studiów obejmuje w szczególności: analizę programu studiów pod względem zgodności z obowiązującymi standardami i założonymi efektami uczenia się; analizę współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie konstruowania, realizacji i doskonalenia programu studiów, a także wpływu tej współpracy na rozwój kierunku; analizę wyników ankiety studenckiej dotyczącej poziomu kształcenia, w tym analizę wykorzystania jej wyników do doskonalenia programu studiów. Ocena realizacji programu studiów na poszczególnych kierunkach obejmuje m.in. ocenę: zgodności treści programowych z efektami uczenia się, planu studiów, stosowanych metod kształcenia i środków dydaktycznych, organizacji i realizacji zajęć praktycznych i praktyk zawodowych, ocenę organizacji procesu nauczania i uczenia się, w tym rozplanowaniu zajęć, umożliwiającego efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się studentów, analizę wyników ankiety studenckiej w zakresie realizacji programu studiów. Organem odpowiedzialnym za podejmowanie działań na rzecz zapewniania jakości kształcenia na poziomie Uczelni jest Uczelniana Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (UKZJK), powołana Zarządzeniem nr 79/2020 z dnia 7 września 2020 r., a na poziomie Instytutu – Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku. W skład Komisji Uczelnianej, której przewodniczącego powołuje Rektor są nauczyciele akademicki, Kierownik Działu Toku Studiów oraz przedstawiciel samorządu studenckiego. W pracach Komisji mogą uczestniczyć z głosem doradczym przedstawiciele pracodawców. Nadzór nad działalnością Komisji oraz funkcjonowaniem Systemu sprawuje Prorektor właściwy ds. Studenckich. W skład Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku rolnictwo, powołanej Zarządzeniem nr 5 Dyrektora Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka i Rolnictwie PANS w Chełmie z dnia 18 października 2022 r. wchodzi Kierownik Katedry Rolnictwa jako przewodniczący Komisji, siedmiu nauczycieli akademickich, przedstawiciel pracowników administracji, przedstawiciel studentów i z głosem doradczym przedstawiciel pracodawców. Nadzór nad pracami Komisji sprawuje Dyrektor Instytutu odpowiedzialny za pracę Instytutu. Katedrą, której zadaniem jest prowadzenie działalności dydaktycznej lub naukowej w ramach danego bloku zajęć dydaktycznych lub danej dyscypliny kieruje Kierownik.

Posiedzenia Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku rolnictwo odbywają się cyklicznie. Podczas spotkań analizie poddawane są poszczególne obszary jakości kształcenia, rozpatrywane są wnioski zgłaszane przez członków Komisji, interesariuszy zewnętrznych oraz studentów, a także omawiane są bieżące sprawy. Dla przykładu, posiedzenie Komisji w dniu 27 czerwca 2022 r. (zał. Protokół z posiedzenia Komisji) dotyczyło: oceny programu studiów, oceny jakości prac dyplomowych i recenzji, warunków i sposobów podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku, warunków realizacji programu studiów, organizacji zajęć i dostępności informacji dotyczących procesu kształcenia dla różnych grup odbiorców, monitorowania losów absolwentów, z kolei w dniu 26 października 2022 r. na posiedzeniu Komisji (zał. Protokół posiedzenia Komisji) omawiano następujące tematy: raport z badania ankietowego, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, ocena programu studiów, planowanie indywidualnych ścieżek rozwojowych nauczycieli akademickich, proces dyplomowania. Corocznie Komisja sporządza sprawozdanie, w którym zawarta jest ocena jakości kształcenia na ocenianym kierunku, zawierająca w szczególności słabe i mocne strony oraz propozycje zmian w zakresie poprawy jakości kształcenia na tym kierunku. W szczególności ocenie podlega program studiów i jego realizacja, wyniki rekrutacji, weryfikacja efektów uczenia się,

kwalifikacje i liczebność kadry dydaktycznej, infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w procesie kształcenia, dostępność informacji na temat procesu kształcenia, stopień umiędzynarodowienia kształcenia oraz sposoby dążenia do intensyfikacji w tym zakresie, wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i sposoby doskonalenia form wsparcia, zapobieganie zjawiskom patologicznym, a także wdrażanie planów naprawczych.

Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku rolnictwo dokonuje cyklicznej oceny form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji. Podstawą analiz są wnioski sformułowane przez pracodawców, doświadczenia wyniesione z realizacji przez studentów praktyk zawodowych i opinie przekazywane przez zakładowego opiekuna praktyk uczelnianemu opiekunowi praktyk, a także opinie przekazywane przez absolwentów kierunku, którzy znaleźli zatrudnienie w instytucjach powiązanych z rolnictwem.

Projektowanie, zmiany oraz zatwierdzanie programu studiów na kierunku rolnictwo są prowadzone w sposób formalny, zgodnie z wytycznymi w zakresie tworzenia programu studiów w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie.

Proces projektowania programu studiów, a także dokonywania zmian w programie na ocenianym kierunku odbywa się na poziomie Komisji kierunkowej. Przy opracowywaniu programu Komisja uwzględnia m.in. wnioski z ankiety dotyczącej poziomu kształcenia studentów, wnioski z monitorowania karier zawodowych absolwentów, opinie pracodawców, wnioski z weryfikacji efektów uczenia się oraz z ich oceny i monitorowania, a także opinie członków Komisji. Ponadto, w procesie modyfikacji programu studiów Komisja uwzględnia także opinie będące odpowiedzią na potrzeby rynku pracy osób prowadzących zajęcia na kierunku, posiadających doświadczenie zawodowe (praktyczne) zdobyte poza Uczelnią. Organem, który zatwierdza program studiów, po pozytywnej opinii Uczelnianej Rady Samorządu Studentów, jest Senat. Po przyjęciu uchwały przez Senat, Rektor tworzy studia na określonym kierunku, a ich program publikowany jest Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej PANS w Chełmie. Aktualizację i doskonalenie treści kształcenia niepociągających zmian efektów uczenia się zakładanych dla zajęć czy grup zajęć objętych programem studiów dokonuje nauczyciel akademicki, będący koordynatorem zajęć dydaktycznych. Analiza i aktualizacja dokonywane są po zakończeniu cyklu kształcenia.

Należy zauważyć, że w aktualnym programie studiów kierunku rolnictwo można wskazać innowacje metodyczne, tj. metody/techniki oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w procesie nauczania/uczenia się. Stosowane są głównie na zajęciach o charakterze praktycznym, np. na ćwiczeniach z przedmiotu *hodowla roślin i nasiennictwo*. Z kolei przykładem zajęć dydaktycznych, podczas których realizowane są innowacyjne treści programowe, oparte na najnowszych wynikach badań są: *towaroznawstwo środków do produkcji rolniczej* (klasyfikacja i produkcja najnowszych form nawozów mineralnych, w tym także biostymulatorów) oraz *chemia rolna* (nawozy naturalne, organiczne i mineralne).

W roku akademickim 2022/2023 zajęcia na ocenianym kierunku prowadzone są w formie stacjonarnej, jednak pewne funkcjonalności platformy edukacyjnej wykorzystywane są przez wykładowców w praktyce akademickiej. W związku z tym prowadzona jest ocena technik i narzędzi kształcenia na odległość. Służy temu m.in. ankieta dla nauczycieli akademickich, opracowana w ramach realizowanego przez PANS w Chełmie projektu „Doskonałość dydaktyczna uczelni”, wprowadzona Zarządzeniem nr 39/2023 Rektora Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie z dnia 5 maja

2023 r. w sprawie procedury przeprowadzania badań ankietowych wśród nauczycieli akademickich Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie.

Coroczne uchwały Senatu regulują zasady rekrutacji na wszystkie kierunki studiów prowadzonych w Uczelni, w tym na kierunku rolnictwo. W Uchwałach Senatu nr 2/CL/2021 z dnia 13 maja 2021 r. i nr 1/CLX/2022 z dnia 13 maja 2022 r. precyzyjnie określa się warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów.

Uczelnia monitoruje potrzeby studentów i otoczenia społeczno-gospodarczego. Do działań formalnych w tym zakresie można zaliczyć ankietyzację studentów, konsultacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, monitorowanie losów absolwentów, współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Chełmie.

Program studiów jest monitorowany przez Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku rolnictwo w trakcie przeglądów bieżących i okresowych. Okresowy przegląd programu studiów obejmuje przede wszystkim analizę efektów uczenia się, również w zgodności z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, analizę i ocenę treści programowych i metod kształcenia, analizę przyporządkowania punktów ECTS w zakresie osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się, ocenę zgodności sposobów weryfikacji efektów uczenia się w odniesieniu do różnych form zajęć - wykłady, zajęcia audytoryjne i laboratoryjne, ćwiczenia terenowe, lektoraty z sylabusem. Wnioski wynikające z analizy programu studiów są wykorzystywane w doskonaleniu procesu kształcenia. W opinii zespołu oceniającego na studiach pierwszego stopnia poziom zaawansowania efektów uczenia się wymaga dostosowania do wymogów 6. poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (wyszczególniono Kryterium 1).

Monitorowaniu i doskonaleniu programu studiów na Uczelni, w tym na kierunku rolnictwo, służą zasady oceny i monitorowania efektów uczenia się, wprowadzone Zarządzeniem nr 102/2021 w sprawie zasad oceny i monitorowania efektów uczenia się. Zgodnie z § 2 ww. Zarządzenia, ocena dokonywana jest w każdym roku akademickim i odbywa się na 3 poziomach: prowadzącego zajęcia, Komisji kierunkowej oraz UKZJK. Narzędziem służącym doskonaleniu programu studiów na kierunku oraz zapewnianiu jakości kształcenia jest ankieta umożliwiająca monitorowanie karier zawodowych absolwentów (Zarządzenie nr 57/2011 w sprawie zasad monitorowania karier zawodowych absolwentów) oraz ankieta dotycząca poziomu kształcenia studentów (Zarządzenie nr 111/2022 z dnia 30 grudnia 2022 r.). Studenci – poprzez udzielanie odpowiedzi na pytania zamknięte i otwarte – wyrażają swoją opinię nt. jakości zajęć dydaktycznych i prowadzących je nauczycieli, pracy jednostek administracji, a także poszczególnych obszarów jakości kształcenia, w tym programu studiów. Ankieta studencka jest podstawowym narzędziem oceny jakości kształcenia w PANS w Chełmie. W roku akademickim 2020/2021 oraz 2021/2022 (w semestrze zimowym) podstawę prawną ankiety stanowiło *Zarządzenie nr 7/2021 z dnia 15 stycznia 2021 r. w sprawie zasad przeprowadzania ankiety oceny zajęć prowadzonych w formie zdalnej*, a w roku akademickim 2021/2022 (w semestrze letnim) – *Zarządzenie nr 115/2020 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ankiety dotyczącej poziomu kształcenia studentów*. W roku akademickim 2022/2023 badanie ankietowe wśród studentów zostało przeprowadzone w oparciu o procedurę wprowadzoną *Zarządzeniem nr 111/2022 Rektora Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Chełmie z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia procedury przeprowadzania badań ankietowych wśród studentów PANS w Chełmie*. Zgodnie z ww. zarządzeniem ankieta przeprowadzana jest dwa razy w roku akademickim, tj. pod koniec semestru zimowego i letniego, natomiast raport z badania ankietowego jest opracowywany po zakończeniu roku akademickiego.

W roku akademickim 2021/2022 ocenie podlegały wszystkie zajęcia prowadzone przez nauczycieli akademickich w ramach ocenianego kierunku. Ankieta została przeprowadzona w formie elektronicznej z zachowaniem anonimowości za pośrednictwem portalu Wirtualna Uczelnia. Część respondentów (12 osób) wskazała, że jest zadowolona ze studiów w PANS w Chełmie. Studenci zwracali uwagę na dobrą organizację zajęć, pomoc udzielaną przez pracowników Działu Obsługi Studenta oraz wysoką jakość zajęć dydaktycznych. W semestrze zimowym średnia ocena prowadzonych na kierunku zajęć dydaktycznych wynosiła 4,85, a ocena jakości kształcenia - 4,44, podobnie w semestrze letnim, odpowiednio 4,85 i 4,43. Studenci mogą skorzystać także z anonimowej, Internetowej Skrzynki Jakości (Zarządzenie nr 69/2019 w sprawie Regulaminu korzystania z Internetowej Skrzynki Jakości) lub zgłaszać uwagi bezpośrednio do opiekunów poszczególnych roczników, Kierownika Katedry oraz do Dyrektora Instytutu. Absolwenci w badaniu w roku 2021/22 mieli do wyboru ankietę papierową lub online. Uzyskano 11 ankiet w formie papierowej. Wynika z nich, że z badanych osób czterech studentów pracowało już w trakcie studiów. W chwili samego badania nie pracowało tylko trzech absolwentów, pozostali zatrudnieni byli na umowę o pracę, a ponadto połowa z nich zatrudniona była w branży rolniczej. Większość absolwentów uczestniczyła w szkoleniach dodatkowych podczas studiów (związanych bezpośrednio i nie z tematyką studiów oraz w szkoleniach językowych). Sześciu absolwentów uczestniczących w badaniu stwierdziło, że studia całkowicie spełniły ich oczekiwania, zaś czterech, że nawet w stopniu wyższym niż się spodziewali. Absolwenci wysoko ocenili też przydatność wiedzy i umiejętności wyniesionych z Uczelni, jak również praktycznego przygotowania do potrzeb rynku pracy. 8 osób wskazało, że zamierzają podjąć dalszą naukę, a 2 osoby rozważyły rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, zaś większość preferowała zatrudnienie w oparciu o umowę o pracę. Żaden z absolwentów w momencie wypełniania ankiety nie wskazał na gotowość wyjazdu za granicę w celu uzyskania wysoko płatnej pracy, aczkolwiek plany te mogą ulec zmianie (6 osób odpowiedziało "brak konkretnych planów").

Raporty z badań ankietowych są publicznie dostępne – znajdują się na stronie internetowej Uczelni w zakładce: Jakość kształcenia. Raporty te są przedmiotem analizy Komisji kierunkowej oraz UKZJK, a wnioski wykorzystywane są w doskonaleniu jakości kształcenia na kierunku rolnictwo i w Uczelni, w tym m.in. w doskonaleniu programu i organizacji studiów, jakości zajęć dydaktycznych oraz innych elementów procesu kształcenia. Wyniki ankiety studenckiej są też uwzględniane w okresowej ocenie nauczycieli akademickich. Ocenie poddawani są też nauczyciele akademicy w trakcie hospitacji zajęć dydaktycznych. Analiza arkuszy hospitacyjnych wskazuje, że hospitowani nauczyciele akademicy realizowali zajęcia w sposób prawidłowy. Podobnie pracę nauczycieli ocenił zespół oceniający, hospitując wyznaczone zajęcia dydaktyczne. Hospitowani nauczyciele są dobrze przygotowani, zarówno pod względem merytorycznym jak i metodycznym do prowadzenia zajęć dydaktycznych. W wyniku analizy poszczególnych obszarów jakości kształcenia w roku akademickim 2022/2023, Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku rolnictwo sformułowała następujące wnioski/zalecenia/rekomendacje: powołanie przy Katedrze Rolnictwa Kierunkowej Rady Interesariuszy Zewnętrznych; wyznaczenie dla młodszych pracowników dydaktycznych opiekuna merytorycznego; podjęcie działań służących zachęcaniu studentów do udziału w ankiecie oceny nauczycieli akademickich; dokonanie zmian w programie studiów w zakresie przyporządkowania punktów ECTS, treści programowych uwzględniających najnowsze wyniki badań, a także przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych; przeprowadzanie rozmów (z udziałem pracowników Katedry Pedagogiki) wspierających nauczycieli akademickich w planowaniu indywidualnych ścieżek rozwojowych (opracowanie ogólnouczelnianej strategii rozwoju kariery pracowników PANS w Chełmie; organizacja szkolenia dotyczącego recenzowania prac dyplomowych; wprowadzenie obowiązku uczestniczenia w

konsultacjach dla recenzentów, których recenzje odznaczają się niskim poziomem merytorycznym; zapoznanie studentów z recenzjami przed przystąpieniem do egzaminu dyplomowego; organizacja szkolenia dotyczącego metod aktywizujących w pracy nauczyciela akademickiego; zakup do laboratoriów i pracowni brakującego sprzętu i odczynników chemicznych, niezbędnych do realizacji zajęć, zakup publikacji do biblioteki (zgodnie z przygotowanym zapotrzebowaniem). Z powyższych zaleceń zrealizowano powołanie przez Dyrektora Instytutu przy Katedrze Rolnictwa Kierunkowej Rady Interesariuszy Zewnętrznych.

Weryfikacja programu studiów z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych obejmuje w szczególności ocenę poprawności programu pod względem przepisów prawnych, adekwatności przyjętych rozwiązań dotyczących efektów uczenia się, w tym m.in. metod kształcenia, sposobu weryfikacji efektów, spójności programu studiów (m.in. sekwencyjności przedmiotów) oraz jego dostosowania do potrzeb rynku pracy, a także do potrzeb studentów. Podstawą oceny i doskonalenia efektów uczenia się na kierunku jest także monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz sposobów ich weryfikacji na poszczególnych etapach procesu dydaktycznego (przeprowadzane w oparciu o Zarządzenie nr 110/2021 w sprawie weryfikacji efektów uczenia się). W każdym roku akademickim dokonywana jest ocena weryfikacji efektów uczenia się w odniesieniu do prac etapowych (kolokwium, egzaminów) realizowanych na ocenianym kierunku. Analiza wybranych prac etapowych dokonana przez Zespół Oceniający wskazany przez przewodniczącego Komisji kierunkowej wykazała, że zagadnienia na zaliczenie przedmiotów powiązane były z przedmiotowymi efektami uczenia się, tym samym wszystkie efekty uczenia się zostały osiągnięte. Także zespół oceniający wystawił pozytywną ocenę prac etapowych przypisanych do 6 przedmiotów, chociaż w przypadku jednego przedmiotu brak było różnicowania ocen. Wszyscy studenci uzyskali ocenę bardzo dobrą z zaliczenia ćwiczeń i egzaminu. Ocenie podlegają prace dyplomowe inżynierskie przygotowane w Katedrze Rolnictwa - ich jakość i prawidłowość wystawionych recenzji. Wyznaczony w ramach Komisji kierunku rolnictwo Zespół Oceniający zauważył m.in. pewne odstępstwa dotyczące struktury prac, uchybienia w niektórych recenzjach prac, np. brak stwierdzenia, że praca pod względem merytorycznym wykonana jest poprawnie i spełnia wymogi stawiane pracom inżynierskim. Także zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej zwrócił uwagę na pewne niedociągnięcia w pracach inżynierskich. We wszystkich analizowanych pracach wystąpiły zastrzeżenia dotyczące ich w pełni inżynierskiego charakteru, co zostało wyszczególnione w Kryterium 3.

Opinie pozyskane od studentów, absolwentów kierunku oraz pracodawców na temat programu studiów, rekomendacje wynikające z monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz sposobów ich weryfikacji na poszczególnych etapach procesu dydaktycznego poddawane są cyklicznie analizie przez Komisję kierunkową, a wnioski, zawierające także propozycje doskonalenia programu studiów, przedstawiane są Dyrektorowi Instytutu. W procesie monitorowania i doskonalenia programu studiów uczestniczą interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, poprzez udział ich przedstawicieli w pracach UKZJK oraz Komisji na kierunku rolnictwo, a także poprzez wyrażanie opinii na temat programu studiów. W ostatnich latach, w wyniku propozycji zgłoszonych przez studentów wprowadzone zostały następujące zmiany w programie studiów: od roku akademickiego 2020/2021 wprowadzono 2 przedmioty do wyboru na specjalności mechanizacja rolnictwa - *zwierzęta a szkody w rolnictwie* oraz *technologia zbioru i obróbki pozbiorowej roślin przemysłowych i zielarskich*, a od roku akademickiego 2022/2023 na specjalności agroiznes - *zarządzanie integrowana produkcją*. Podczas posiedzenia komisji kierunkowej nauczyciele wnioskowali o usunięcie z planu studiów od roku akademickiego 2020/2021 na specjalności mechanizacja rolnictwa przedmiotu *logistyka i transport*

oraz *podstawy automatyki i agrorobotyka*, natomiast od roku akademickiego 2022/2023 na specjalności agrobiznes usunięcie przedmiotu *logistyka w przedsiębiorstwie*, zmniejszenie na specjalności mechanizacja rolnictwa liczby godzin przedmiotu *agrotechnologia* i modyfikację efektów uczenia się dla *seminarium dyplomowego* na wszystkich specjalnościach.

Przedstawiciele pracodawców, z którymi współpracuje Katedra Rolnictwa, cyklicznie opiniują obowiązujący program studiów, w tym wnoszą o wprowadzenie zmian w programie w celu dostosowania do zmieniających się potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. W ostatnich latach w wyniku propozycji zgłoszonych przez przedstawicieli interesariuszy wprowadzone zostały zmiany w programie studiów: od roku akademickiego 2020/2021 w 2 semestrze zwiększono liczbę godzin praktyki mechanizacyjno-uprawowej o 20 godz. (ze 160 godz. do 180 godz.); w 4 semestrze zmniejszono wymiar godzin praktyki zawodowej (z 10 tyg. - 400 godz. na 7,5 tyg. - 300 godz.); w 6 semestrze zwiększono wymiar godzin praktyki zawodowej (z 10 tyg. - 400 godz. do 12 tyg. - 480 godz.). Od roku akademickiego 2022/2023 na specjalności mechanizacja rolnictwa wprowadzono przedmiot *finanse i rachunkowość* oraz *biznesplan*, a usunięto przedmiot *technologie zbioru i konserwacji pasz objętościowych*, natomiast na specjalności żywienie człowieka i organizacja wypoczynku wprowadzono przedmiot *finanse i rachunkowość*, a przedmiot *biznesplan* przeniesiono z 5 semestru na 6 jako przedmiot do wyboru. Absolwenci kierunku rolnictwo nie wnosili o dokonanie zmian w programie studiów.

Doskonalenie jakości kształcenia w PANS w Chełmie służy również udział Uczelni w projekcie "Doskonałość dydaktyczna uczelni" Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem działań realizowanych w ramach tego projektu jest doskonalenie zdolności instytucjonalnej Uczelni, poprawa jakości kształcenia oraz doskonalenie kompetencji dydaktycznych kadry Uczelni. W ramach projektu utworzono Biuro Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, w którym funkcjonują dwa Zespoły: Zespół ds. Doskonalenia Procedur Projakościowych oraz Zespół ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia.

Jakość kształcenia na kierunku rolnictwo prowadzonym w PANS w Chełmie, na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym nie była oceniana przez PKA.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Wdrożona w PANS w Chełmie polityka jakości jest zgodna ze Strategią Rozwoju Uczelni oraz zapisami prawa powszechnie obowiązującego. Celem polityki jakości jest zapewnienie studentom jak najwyższych standardów kształcenia. Tworzą ją Uchwały Senatu oraz Zarządzenia Rektora, a w szczególności Zarządzenie nr 57/2019 Rektora PWSZ w Chełmie w sprawie Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. W ramach Uczelnianego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości kształcenia

w sposób uporządkowany określono postępowanie dotyczące projektowania, zatwierdzania, monitorowania, oceny i doskonalenia programów studiów. W Instytucie Nauk o Żywieniu Człowieka i Rolnictwie nadzór merytoryczny i organizacyjny nad kierunkiem rolnictwo pełni Kierownik Katedry Rolnictwa, dla którego wsparciem merytorycznym jest Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku rolnictwo, powołana Zarządzeniem Dyrektora Instytutu. Nadzór nad pracami Komisji sprawuje Dyrektor Instytutu odpowiedzialny za funkcjonowanie Instytutu. Obecnie skład Komisji stanowi 11 osób, w tym 8 nauczycieli akademickich, przedstawiciel studentów, przedstawiciel administracji i z głosem doradczym przedstawiciel pracodawców. W każdym roku akademickim Komisja przygotowuje sprawozdanie, w którym zawarta jest ocena jakości kształcenia, wskazywane są słabe i mocne strony oraz propozycje zmian w zakresie poprawy jakości kształcenia na ocenianym kierunku. Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów. Zasady i tryb rekrutacji na stacjonarne i niestacjonarne studia pierwszego stopnia są uchwalane corocznie przez Senat Uczelni.

W celu doskonalenia jakości kształcenia na kierunku rolnictwo, prowadzona jest systematyczna ocena programów studiów, a także monitorowany jest stopień osiągania zakładanych efektów uczenia się w oparciu o analizy danych i informacji z udziałem kadry akademickiej, studentów, a prowadzona współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym zapewnia udział interesariuszy zewnętrznych. Przy opracowywaniu efektów uczenia się dla studiów pierwszego stopnia brano pod uwagę opinie potencjalnych pracodawców, a ważnym elementem oceny i weryfikacji jakości kształcenia jest semestralna ankietyzacja zajęć, ankietyzacja absolwentów oraz hospitacja zajęć dydaktycznych. Wyniki ocen są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia. Analizując programy studiów na kierunku rolnictwo zespół oceniający zwrócił uwagę na uchybienia w zakresie m.in. poprawnego określenia kierunkowych efektów uczenia się, tj. brak dostosowania efektów uczenia się na studiach pierwszego stopnia do poziomu 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Wdrożone w ramach systemu działania są powiązane w sposób usprawniający przepływ informacji pomiędzy studentami, nauczycielami akademickim, osobami zaangażowanymi w proces doskonalenia jakości kształcenia i władzami Uczelni i Instytutu. Jednak pomimo działań interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, zalecenia (kryterium 1) i rekomendacje zespołu oceniającego wskazują na mniejszą sprawność niektórych elementów systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia.

Dla kierunku rolnictwo jest to pierwsza ocena programowa Polskiej Komisji Akredytacyjnej w związku z tym nie było również zaleceń wymienionych w uchwale Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Zalecenia

1. W ramach działającego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia konieczne jest wdrożenie mechanizmów umożliwiających skuteczne wyeliminowanie stwierdzonych uchybień opisanych w kryterium 1 niniejszego raportu oraz zapobiegających ich powstawaniu w przyszłości.